

szentmargitfalvai gyerekek is járnak, különösen a társulásban általa is fenntartott intézmények esetében.

- *Az oktatási és nevelési munka színvonalának emelésére kell törekedni (pl.: speciális tárgyak bevezetése, esetleg alapfokú művészeti oktatás) mind a szakemberek, mind a tárgyi eszközök megtartásával, megteremtésével. A cél, hogy minél több szülő döntsön a térségbeli iskola mellett a városival szemben. Ez segíti a gyerekek és szülők kötődését a térséghez, és lehetővé teheti az oktatási intézmények fenntarthatóságát. Szentmargitfalva ebben úgy tud saját polgárainak segíteni, hogy biztosítja számukra az intézmények biztonságos és kényelmes elérhetőségét a falugondnok szolgálat segítségével.*
- *A meglévő művelődési funkciók megtartása, erősítése érdekében a kultúrház és könyvtár bővítése és fejlesztése cél, mind a felszerelések, mind a képzett munkaerő tekintetében. Például a helyi civil kezdeményezések számára háttér infrastruktúrát nyújthat a szervező munkában: hely biztosítása, számítógépes kapacitás, internethozzáférés.*
- *Az orvosi ellátás különösen annak ismeretében, hogy az idősök aránya magas a lakosságon belül, elsőbbséget élvez. A lehetőségek szerint az egészségügyi szolgáltatások bővítésére kell törekedni, célszerű lenne önálló, felszerelt rendelő kialakítása (pl.: üresen álló épületek egyikeben), rendelési idő gyakoribbá tétele.*
- *A fentiekkel is összefüggésben a szociális szolgáltatások rendszerének szélesítése szükséges, a falugondnok szolgálat keretében, a már működő szolgáltatások igény szerinti bővítése. Például biztosítható a rászorulóknak részére a bevásárlás is, de a házi gondozás és ápolás rendszerét is ki lehet dolgozni (akár közmunka keretében).*
- *Olyan új szolgáltatás bevezetését javasoljuk, amelynek keretében a megüresedő ingatlanok értékesítését megszervezik, a hirdetéseket felteszik az internetre és egyéb fórumokra. (2001-ben 73 lakásból 18 volt üres.) Ezzel a település esetleg előmozdíthatja a bevándorlást, lehetőség szerint annak is kedvezőbb formáját: a fiatalabb korosztályok, gyermekes családok beköltözése. A város és a város nyújtotta szolgáltatások közelsége ebben kihasználható vonzerő. Az is megfontolandó, hogy a szolgáltatással a távol élő örökösök értékesítési problémáit is segíthetik, és kicsit mobilizálhatják az ingatlanpiacot.*
- *A hiányzó közművek (gáz, csatorna) megvalósítását legalább hosszútávon meg kell próbálni betervezni a település megvalósítandó elképzelései közé.”*

A meghatározott program javaslatok teljesülésének értékelése:

Szentmargitfalva tagja köznevelési intézményi társulásnak. A településen működik falugondnoki szolgálat. A Kultúrház felújításra szorul. Önálló, felszerelt rendelő kialakítására nem került sor. A szociális szolgáltatások bővültek. Az üresen álló ingatlanok száma növekedett. A hiányzó közművek nem épültek ki.

„1.2 Munkahelyek megtartása, lehetőség szerint újak teremtése

- *Olyan tájékoztatási rendszer megszervezését is megfontolhatná az önkormányzat, amely a település munkanélküli, illetve inaktív rétegei számára nyújtana információt a Letenyén elérhető munkalehetőségekről. Szükséges lehet erre a feladatra is szakosítani egy (önkormányzati) dolgozót, akinek feladata lehet például hirdetések figyelése, kapcsolatfelvétel cégekkel, munkaközvetítőkkal, és az információk eljuttatása a helybéliekhez. Cél, hogy a kereső korban lévő lakosság köréből minél többen vállalják az ingázást a közeli Letenyébe.*

- *Az M70-es gyorsforgalmi út megépülésével kedvező feltételek alakulhatnak ki új munkahelyteremtő vállalkozások megtelepítésére a térségben, különösen a leágazó csomópontok közelében. Ezek megtelepedését önkormányzati szervezéssel is támogatni kell, messzemenően ügyelni kell azonban a telepítések környezeti szempontjaira. A csomópontok nem Szentmargitfalva területén vannak, de a megtelepülő új munkahelyek a szentmargitfalvai lakosoknak is megélhetést nyújthatnak.*
- *Az M70-es gyorsforgalmi út megépülése az ingázó dolgozók utazási feltételeit és körülményeit javítja, és e mellett a nagyobb települések, Letenye és Nagykanizsa könnyebb elérése pozitívan befolyásolhatja a fiatal bevándorlókat döntésükben.”*

A meghatározott program javaslatok teljesülésének értékelése:

A településen lévő munkahelyek továbbra is néhány fő foglalkoztatását tudják biztosítani. Az önkormányzat lehetőségeihez mérten továbbra is igyekszik segíteni a helyiek munkához jutását közmunkaprogrammal, információ továbbítással.

„1.3 Mezőgazdaság

A szőlőművelés népszerűsítése, és az Örmölgyi szőlők és borospincék megújítása szolgálja a települési szövetség borút kialakítására vonatkozó közös vidékfejlesztési terveit, egyben a településen elősegíti a mezőgazdasági szerkezetváltást, és jó esetben kiegészítő jövedelmet is biztosít a helybélieknek. Dr. Bussay László szőlősgazda (egyben muraszemenyei körzeti orvos) eredményei egyszerre csinálhatnak kedvet a szőlőtermesztéshez, és vonzhatnak ide „borturistákat”, és nem utolsó sorban minőségi borászatokat is.”

A meghatározott program javaslatok teljesülésének értékelése:

A borturizmus a szomszédos Csörnyeföld településen vált meghatározó tényezővé.

„2. A helybéliek identitásának erősítése

„2.1. Közösségépítő szervezetek, civil együttműködések

- *A térség közös turisztikai és vidékfejlesztési céljainak, az azokhoz kapcsolódó közös marketingmunkának az egyeztetése, együttes végrehajtása, közös honlap kidolgoztatása a falvak közötti összetartást és közösségépítést is szolgálja.*

A meghatározott program javaslatok teljesülésének értékelése:

A térség turisztikai vonalát a Zala Zöld Szíve Vidékfejlesztési Egyesület fogja össze 2008 óta, melynek tevékenysége a Mura régióra összpontosul, ezen egyesület tevékenysége magába foglalja Szentmargitfalva területét is.

„2.2. Helyi, illetve egyedi értékek - épített vagy természeti - védelme

- *A viszonylag kevés helyi épített érték – kőkeresztek, világháborús emlékmű, tűzjelző torony, Ady Endre utca – védelme, fenntartása nem jelent túl nagy megterhelést, ráadásul illeszkedik a térség Vidékfejlesztési Operatív Programjának Falumegújítási céljaihoz. (Kőkeresztek, „hegyi képek” és haranglábak rendbehozatala.)*

- *A falukép javítása fásítással, a korábban már említett sok elhagyott, romos épület rendbehozatalával. (Új gazdát kellene találni a házaknak, egyes esetekben közösségi hasznosításuk is elképzelhető például a falusi turizmus céljaira.)*
- *A falukép további javítását szolgálja az az elképzelés, hogy a Hivatal mögötti gyomos területen pihenőparkot alakítanak ki.*
- *A tájkép védelme, rálátások és kilátások megőrzése.*
A fenti értékvédő javaslatok egy része a falu turisztikai vonzerejét is növelik.”

A meghatározott program javaslatok teljesülésének értékelése:

A helyi épített értékek listája nem áll rendelkezésre. 2011-hez képest 8 épülettel lett kevesebb, tehát a romos épületek egy része lebontásra került. Az üresen álló ingatlanok száma nőtt. Pihenőpark kialakításra került, annak korszerűsítése tervezett.

„3. Turizmus és vendéglátás

„3.1. Térségi turisztikai koncepció

A kifejezetten Szentmargitfalvára vonatkozó javaslatok összeírása előtt röviden vázoljuk azt a térségi turisztikai koncepciót, mely vezérfonala lehet a térség közös előrejutásának:

Kik legyenek az idelátogató vendégek?

A turizmussal kapcsolatban ki kell választani egy konkrét látogató csoportot - keresleti kört - amely nagy vonalakban körülhatárolja az adott csoport által igényelt szolgáltatásokat és programokat, és ezzel ki is jelöli a vendégvadás települési feladatait. Ezt figyelembe véve, és a meglévő adottságok bővíthetőségére alapozva elsősorban minél több, iskoláskorú gyerekekből álló, gyalogos vagy kerékpáros kirándulócsoport fogadását ajánlatos előirányozni. Az ilyen csoportok toborzását a nagyobb városok - Lenti, Letenye, Nagykanizsa - iskoláiban célszerű megkezdeni célirányosan összeállított kiadványokkal, osztálykirándulások, tanulmányi kirándulások programjavaslataival, amelyek felkelthetik főként a pedagógusok, de a szülők érdeklődését is. Elsősorban a Kerka-völgy természeti értékeinek szakszerű bemutatására és a kistérség nyújtotta szabadidős tevékenységekre ajánlatos alapozni. Ezen belül egyfajta színvonalas "ökoturizmusra" is, amelynek a programja egy korábbi - végül nem realizált - tervezési, szakértői megbízásban már megfogalmazódott.”

„Egy lehetséges térségi program elemei

Amennyiben a térség települései megpróbálják a turisztikai elképzeléseiket összehangolni, és például közös pályázással érdekeiket érvényesíteni, részletesen végig kell gondolniuk, és ki kell dolgozniuk, hogy milyen munkamegosztásban kívánnak együttműködni. Ki kell „osztaniuk a szerepeket”: melyik faluban milyen szolgáltatást kívánnak fejleszteni. A programok esetében egyszerűbb a helyzet, hiszen mindegyikük azzal tud hozzájárulni a program-választékhoz, „amije van”. A teljesség igénye nélkül a következő adottságok és lehetőségek sorolhatók fel:

- *Szécsiszigetet elhelyezkedése és épített értékei egyaránt alkalmassá teszik a Natúrpark központi szerepére. Csoportok elszállásolására és étkeztetésére is van lehetőség, látnivalókban gazdag: templom, malom, kastély, bivalyok.*
- *Kerkateskándi programlehetőség a lovaglás, amennyiben a lovarda tulajdonosa „beszáll” a közös programba. Pihenőpont kialakításával be lehet ide vezetni a Lenti Letenyével összekötő Dél-Zalai Erdőtáj Kerékpárutat.*

- *Tormaföldén a bakancsos és a kerékpáros turisták egyaránt találnak célpontokat. Gyalogosan az erdőjárás, és a fő látnivaló, a Vétyemi ősbükkös nyújt élményeket. Az erdei kerékpározás pedig, kiegészülve esetleg a motocross pálya kerékpáros használatával egyedi attrakció. A motocross pálya már most is vonz egy speciális közönséget (köztük külföldi, főleg német vendégeket), mely közönség kiszolgálásával nemcsak Tormaföldének, de a térségnek is érdemes foglalkoznia.*
- *Muraszemenye a holtágakkal és tavakkal a strandolás, evezés és horgászás élményét nyújthatja, valamint az ártéri flóra tanulmányozásának lehetőségét.*
- *Kerkaszentkirály a Kerkával és bányatavaival szintén a strandolás, evezés, horgászás élményét nyújthatja, valamint az ártéri természet tanulmányozására alkalmas tanösvény kialakításának a lehetősége is adott. A szomszédos Muraszemenye lehetőségei megegyeznek Kerkaszentkirállyal, ezért azok kidolgozására, megosztására a két település között célszerűbb lehet egy szorosabb együttműködés.*
- *Lovásziból indulnak minden évben a Papp Simon emléktúrák, ennek mintájára, és tematikájára építve meghatározhatók rövidebb túraútvonalak, és kidolgozható a tematikához kapcsolódó helyi értékek és látványosságok bemutatásának sétaútja is, igény esetén vezető kísérettel.*
- *Iklódbördőcei programlehetőség az erdei kisvasutazás, és annak végállomásánál a budafai arborétum. Bakancsos kiránduló program az Iklódbördőce és Szécsisziget közötti Mároki kápolna érintésével az erdőjárás. Kerékpáros útvonalba is bekapcsolható a település.*
- ***Elsősorban Szentmargitfalván lehet esély a szállásbővítésre az üresen álló épületekben, hiszen közel van a sok lehetőséget kínáló Muraszemenyéhez, és bakancsos kirándulás kiindulópontja is lehet, melynek célja a közeli budafai arborétum.***
- *A kistérség néhány településének (Szécsisziget, Tormafölde, Kerkateskánd) okos döntése volt, hogy csatlakoztak a Dél-Zalai Erdőtáj Kerékpárúthoz, a Happy Bike hálózat keretében. Nem elhanyagolható következmény, hogy ennek köszönhetően egy igényes honlapon, színvonalas ismertető olvashatók a településekről és a Kerka-völgyről. (Nagyon hiányzik ugyanakkor több település internetes honlapjáról a lehetőségek részletesebb bemutatása.)*
- *Mindezeket a célpontokat, lehetőségeket több (rövidebb-hosszabb) változatot is tartalmazó gyalogos útvonalra kell felfűzni lehetőleg úgy, hogy annak legyenek az országutakat elkerülő "természeti" szakaszai is.*
- *A szálláshelyek bővítése problémát jelent. Annak ellenére, hogy a térségre vonatkozó valamennyi turizmussal foglalkozó anyag szorgalmazza a falusi turizmus feltételeinek megteremtését, a helyiek nem kaptak még kedvet a szállásadáshoz és vendégfogadáshoz. Az önkormányzatok egy mintaprojekt beindításával működő példát mutathatnak fel.*
- *A magánházak mellett elkerülhetetlen elfogadható színvonalú kemping létesítése is, mert a kastélyszálló csak kis részben elégítheti ki az olcsó keresletet. Lovásziban az Olajbányász munkásszálló is alkalmassá tehető nagyobb csoportok fogadására, valamint kemping alakítható ki a sporttelepen. A Kerkaszentkirályi „molnár-ház” cca. 30 férőhelyes (turista)szállása alkalmas lesz osztályok fogadására.*
- *Az étkezési lehetőségeket is bővíteni szükséges. A Szécsiszigeten és a működő éttermeken - kívüli étkeztetés minden bizonnyal legegyszerűbben "családi szervezésben" indulhatna el, amikor egy csoport az adott faluban tölti a programját.*

A vázolt program az iskolai célcsoporton keresztül remélhetőleg elvezethet egy fiatalosabb, élettelibb hangulathoz a Kerka-völgyben, vonzóbbá teheti a térséget más látogatók előtt is, hiszen már most is észlelhetők a horgász- és vadászturizmus csírái a térségben.

A felvázolt idegenforgalmi program természetesen nem tekinthető kizárólagosnak, más elképzelések is felmerülhetnek. Előnyös lehetne, ha módszerek és egyéb lehetőségek megismerése céljából a Kerkamenti Települési Szövetség felvonná a kapcsolatot az Őrséget magába foglaló kistérségekkel, őrségi civil szervezetekkel, programszervezőkkel, és tapasztalataik megismerése céljából felkérné őket saját történetük, szervező munkájuk bemutatására. Egy kisebb konferenciának jó helyszínt nyújthat a Szapáry-Andrássy kastély. Tanulságos témakörök lehetnek többek között:

- kisebb kulturális rendezvények megtartásának módja*
- a kézművesség feléledése, új kézművesek megjelenése*
- falusi turizmus elindulásának módja”*

„3.2. Szentmargitfalva turisztikai feladatai

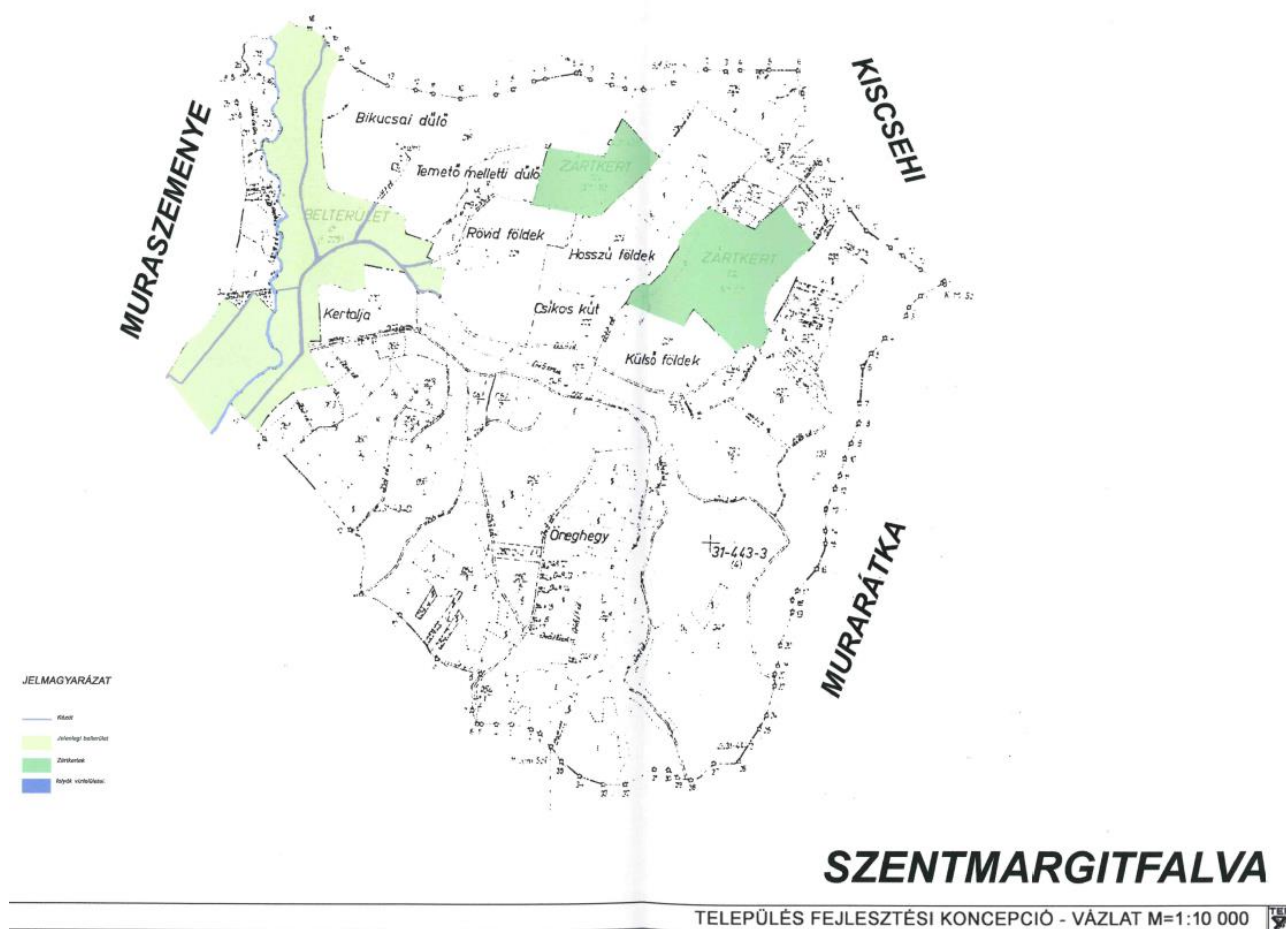
- Szentmargitfalvának feltétlenül érdemes csatlakoznia a Dél-Zalai Erdőtáj Kerékpárúthoz, ez lehetőséget teremt, hogy az apró falu bekapcsolódjon a tágabb térség közösségi életébe. A szomszédos, illetve az egy útvonalra eső települések (Kiscsehi, Maróc, Lisperzentadorján) már tagjai ennek a szövetségnek. A belépés nem elhanyagolható hozadéka lenne, hogy Szentmargitfalva internetes megjelenésére is mód nyílna. A Happy Bike honlapja színvonalas és információkban gazdag.*
- A faluban kerékpáros pihenőpont kialakítása is célszerű, hogy a turisták ne csak áthaladjanak. Erre a célra kínálkozik az önkormányzati elképzelés, hogy a hivatal mögött pihenőparkot és szalonnasütőt alakítanak ki. A pihenőpontnál javasolt információs táblákat elhelyezni (kirándulóhelyek, budafapusztai arborétum, Örömvölgy – az alakulóban lévő borútvonallal egyik eleme).*
- A falunak a Kerkamenti Települési Szövetség közös turisztikai programjában ki kell lobbiznia azt a lehetőséget, hogy az „önkormányzati működtetésű faluturizmus” mintaprojektjének Szentmargitfalva adjon helyet. Ennek lényege, hogy az önkormányzat néhány üresen álló ház megszerzésével és rendbehozatalával szálláslehetőséget biztosíthat. A helybeliek vonakodnak a falusi turizmus beindításától, de egy ilyen programmal példát lehet mutatni, és egyben kedvet is csinálni hozzá. Mivel önkormányzati működtetésben hiányzik a házigazda, vagy apartmanosan kell kialakítani a szállásokat, vagy alkalmi gazdasszonyokat kell felfogadni. Ez utóbbi munkát is biztosíthat a vállalkozó kedvűeknek.*
- A települési szövetség borútvonallal elképzeléseibe jól illik Szentmargitfalva külterületén az Örömvölgy régi borospincéinek rendbehozatala, nem az egyedi értékek miatt, hanem a szőlőterületek hangulatának, karakterességének megőrzése érdekében. Célszerű lenne kidolgozni, hogy hogyan lehet turistáknak borkóstoló programokat tartani stb., hogyan lehet ösztönözni a gazdákat továbbképzésre, minőségi kritériumoknak megfelelő bor előállítására stb. (Ezek már újra térségi feladatok is.)*
- Szentmargitfalván a turizmus egy speciális területe, a vadászturizmus, a vadban gazdag erdőknek köszönhetően kiaknázzható lehetőség.*

A javaslatok Szentmargitfalva számára kézzelfoghatóvá teszik, hogy milyen szerepet tölthet be a kistérség jövőjében, ha erőteljesebben részt vesz a közösség életében és már a közös elképzelések kidolgozása során erőteljes érdekérvényesítő aktivitást fejt ki, szem előtt tartva saját céljait.”

A meghatározott program javaslatok teljesülésének értékelése:

A turizmus fejlesztése továbbra is feladat. Szálláshely nincs a településen. A község szeretné folytatni az információs és köszöntő táblák kihelyezését.

A településfejlesztési koncepcióhoz tartozik egy rajzi melléklet, mely a település belterületét és a zártkerteket jelöli.

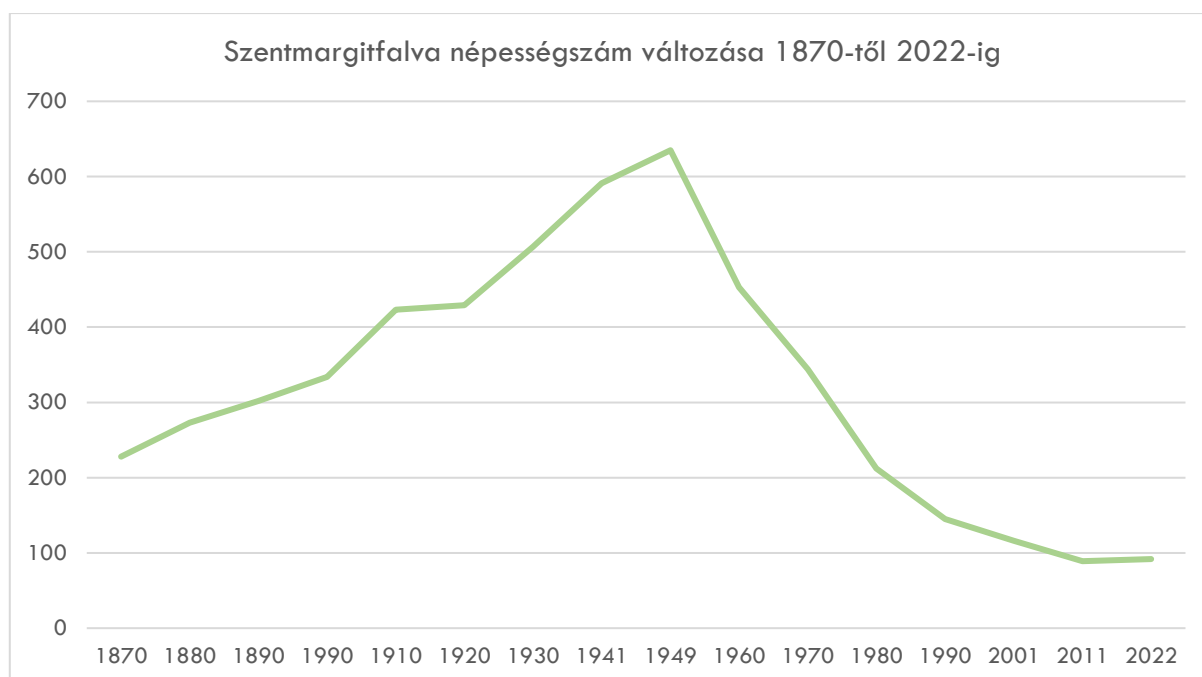
5. A település demográfiai helyzete

Népességszám változása és korcsoportok

A népességszám alakulását a főbb történelmi eseményekkel együtt mutatjuk be, melyek hatással voltak a település és egyben az itt élők életére.

Szentmargitfalva a Zalai dombság szívében, nagy erdőségek és virágzó mezők között, a Letenyét Lentivel összekötő út mellett helyezkedik el. A község Letenyétől 10 km-re, Lentitől 25 km-re helyezkedik el.

A település népességszámát 1870-től 2022-ig az alábbi diagram szemlélteti.¹

Szentmargitfalva népességszám változása 1870-től 2022-ig

A település népességszáma 1870-től 1949-ig dinamikusan emelkedett. Míg 1828-ban csak 8 házból állt a falu, 1930-ra a házak száma 76-ra, a népesség száma 507 főre nőtt. Az 1870-es felmérés szerint a falu lakosai földjeiken kukoricát termesztettek (36,5 pozsonyi mérőnyit), kis mennyiségben búzát és rozst (3 és 8 pozsonyi mérőnyit). A dombos-hegyes vidék a szántóföldi művelésnek nem kedvezett, szántójuk csekély volt, jelentéktelen.

A növekedést az 1910 és 1920 közötti évtized akasztotta meg, mely időszak meghatározó történelmi eseménye volt az I. világháború. Szentmargitfalva életére is hatással volt a trianoni békediktátum, mivel ennek eredményeként határhoz közel fekvő településsé vált.

A békeszerződés következtében Zala vármegye területének 1/6-át, lakosságának 1/4-ét, több mint 130.000 embert veszített el. A meghúzott új államhatár kijelölése a Szerb-Horvát-Szlovén Királyság (1929-től Jugoszlávia) és Magyarország között az 1919. júniusi elvi kijelölés és a végleges, a

¹ A diagram 1870-től 1960-ig a jelenlévő összes népességet, 1970-től a lakónépességet szemlélteti.

határkijelölő bizottság és a Muraközi Memorandum (1921. április 15.) létrejötte közötti időszakban valósult meg.

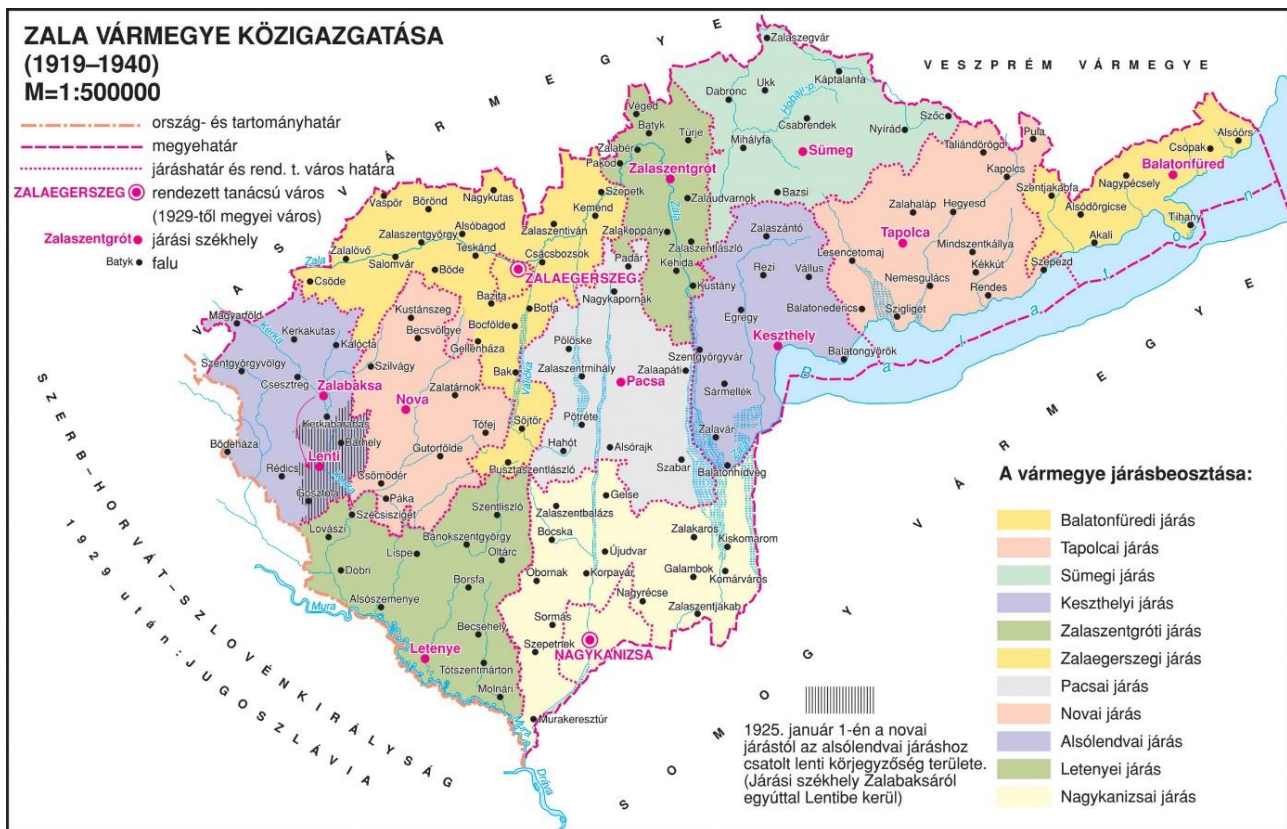
Az ipart 2 asztalos, 2 cipész, 1 kőműves és 1 kovács jelentette 1925-ben. 1930-ban a falu 515 kataszter holdas területének 31,6%-a szőlő, ami változás az 1895-ös adatokhoz képest, amikor még a terület 44,7%-án szőlőműveléssel foglalkoztak. Ez a filoxéra-járványnak is betudható. A kivágott szőlőskertek helyén részben rét, részben szántóföld lett (24,6%-ról 29,9%-ra nőtt az aránya). Erdő nem tartozott a falu területéhez. Ennek ellenére a férfiak a környező hatalmas Esterházy hitbizományi erdőkben szenvedéllyel üzték a vadorzást.

Az 1930-as évek végétől a férfiak nagy része az olajbányászatnál vagy a kapcsolódó iparágakban helyezkedett el, leginkább Bázakerettyén vagy Lovásziban, de a pécsi és a Pest környéki üzemekbe is eljártak dolgozni. Az 1935-ös felmérés szerint a falu 471 gazdaságból állt, amelyek közül az 1 kh-nál kisebb, szántóföld nélküli gazdaságból volt a legtöbb (321). A legnagyobb gazdaság 24 kh területű volt.

A vármegye területi változását láthatjuk Zala vármegye 1887-1918 és 1919-1940 közötti közigazgatási térképein.

Zala vármegye közigazgatása (1887-1918)

Zala vármegye közigazgatása (1919-1940)

Rövid ideig, 1941 és 1945 között a Muravidék és a Muraköz újra hozzánk tartoztak. A trianoni határok az 1950-es évektől jelentettek igazán valódi elzártságot.

A földosztáskor 51 gazda kapott birtoklevelet.

Az első kollektivizálási kísérlet 1948-49-ben indult el. A paraszti társadalom nagyobbik része azonban ellenállt, elutasította a kollektivizálás gondolatát. Az első termelészövetkezeti csoportok (TSZCS) létrehozásában a kommunista párt tagjai, a földtulajdonnal nem rendelkező, vagy apró birtoktesttel rendelkező cselédek, mezőgazdasági munkások vettek részt. A gazdák rossz szemmel tekintettek a szövetkezeti gondolatra, annak negatívumait látták. A negatív hozzáállásnak az egyik legfőbb oka az önálló, saját tulajdonú gazdálkodás, a hagyományokra támaszkodó, évtizedes-évszázados tapasztalatok felhasználásával működő, önellátásra és árutermelésre épülő gazdálkodási forma veszélye volt. Ennek a családi gazdálkodásnak, a földosztás során tovább erősödő megélhetési formának az ereje jelentette a ragaszkodást a korábbi életmódhoz, a kialakult tulajdonformákhoz.

Szentmargitfalva 1949-ben érte el a legmagasabb népességszámot, ekkor 635 fő élt a településen. Ezt követően intenzív elvándorlás indult meg a településről. 1960-ra 453 főre csökkent a lakosságszám, azaz a fogyás mértéke 11 év alatt közel 30% volt.

Az 1960-ban a Kerkamenti és Zrínyi Tszcsék összeolvadásából jött létre a Zrínyi MGT SZ, mely önálló szövetkezetként kezdte meg a termelést. A TSZ-ben a változások a 60-as évek végén, a 70-es évek elején indultak meg. Ennek országos politikai okai is voltak. A 68-as új gazdasági mechanizmus éreztette hatását. A TSZ-gazdálkodás racionalizálása nem jelentett mást, mint a kisebb termelészövetkezetek összevonását, azaz a mezőgazdaság újfajta nagybirtokrendszeré történő

átalakítását. Muraszemenyén a Zrínyi MGT SZ összevonásra került a környező települések Kerkaszentkirály, Csörnyeföld, Szentmargitfalva, Murarátka szövetkezeteivel. A szövetkezet vezetését a korábbi nagygazdák helyét egyre inkább az agrárértelmiség vette át. A Szemenyecsrnye néven egyesített falvak (Muraszemenye és Csörnyeföld) lettek az egyesített termelőszövetkezet központjai. Az egyesített TSZ 5500 hektáron 573 taggal gazdálkodott. A szövetkezet tevékenysége kiszélesedett, a mezőgazdaság mellett ipari foglalkoztató is lett.

Tevékenységei a következőkben foglalhatók össze:

- növénytermelés, állattenyésztés, fakitermelés
- háztáji- és kisegítő gazdaságok segítése és termékeik értékesítése kavics- és homokbányászat, értékesítés
- építés, felújítás, épületfenntartás
- gépipari és műszeripari alkatrészek gyártása bémunkában
- bútortipari kárpitszövetek varrása
- textil- és egyéb ruházati termékek előállítás
- műanyag megmunkálása és fröccsöntés
- villamosforgógépek javítása
- szállítás és fuvarozás.

A fokozott iparosítás, a szövetkezetesítés, a települési koncentráció mind az elvándorlást erősítették. A közös tanácsok székhelyei lettek a termelőszövetkezeti központok, itt koncentráltak az alapellátás intézményei, kedvező munkaerő-piaci helyzetbe kerültek és az elosztási rendszerben is kedvező pozíciójuk volt. Szentmargitfalván az iskola felsőtagozata 1963-ban szűnt meg és került Csörnyeföldre, majd az alsótagozat is megszűnt. Csörnyeföld az 1960-as évek végén veszítette el iskoláját, amit Muraszemenyére helyeztek át.

1970-re tovább csökkent a község lakosság száma, ekkor már csak 344-en éltek Szentmargitfalván.

Szentmargitfalva 1950-ben a Muraszemenyei körjegyzőséghez tartozott, majd önálló tanácsú község volt. 1970-ben Muraszemenye lett a közös tanácsú községek székhelyközsége. Társközségként hozzá tartozott Csörnyeföld, Murarátka, Kerkaszentkirály és Szentmargitfalva. Ezt követően egyesült Muraszemenye Csörnyefölddel és Szemenyecsrnye néven volt székhelyközség. A két település 1992-ben vált szét. Napjainkban Szentmargitfalva a Bázakerettyei Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozik.

A rendszerváltás időszakában és azt követően fokozatosan alakultak át a szövetkezetek üzemszervezeti rendjei, folyamatos megszűnések jellemezték elsősorban a különböző melléküzemágakat. Sor került a mezőgazdasági termelés szűkítésére is, csökkent az állatállomány, a tenyésztett fajták száma. A növénytermesztésben is radikális változtatásokra került sor, a legtöbb termelőszövetkezet csökkentette a termesztett növényeinek számát. A leépítésekkel párhuzamosan különböző mértékű, folyamatosan növekvő munkaerő leépítés is zajlott a mezőgazdaságban, ami a falusi munkanélküliség fokozódásához vezetett. Ezt erősítette az ipar válsága is, az ebben a szektorban megjelenő munkanélküliség csak tovább fokozta a vidéki munkanélküliség problémáját.

A rendszerváltással, a gazdasági válság fokozódásával a magyar olajipar is válságba került, a folyamatos létszámleépítések, a privatizáció a zalai olajipar megszűnéséhez vezetett. Ezzel, valamint a más ipari vállalatok megszűnésével újra, jelentősebb ipari létesítmény nélkül maradt a régió. A térségben a mezőgazdasághoz kapcsolódó feldolgozóipari termelés is jelentősen lecsökkent.

A lakosságszám nagymértékű csökkenése 1949-től folyamatos volt. Stagnálás az elmúlt bő egy évtizedben figyelhető meg, de ekkor már a 100 fő alatti törpefalvak táborát erősítette Szentmargitfalva. 2022-ben 92 fő élt a településen, amely az 1949-ben mért legmagasabb népességszámnak mindössze 14,5%-a.

Szentmargitfalván mindössze 11 fő tartozik a 0-14 éves korosztályba. Aránya a Letenyei járással megegyező, az országos és a vármegyei átlagnál alacsonyabb. A 15-64 évesek aránya magasabb a vizsgált területi statisztikákhoz képest, majdnem 70%. A 65 éven felüliek aránya alacsonyabb a vizsgált területi statisztikákhoz képest. Az öregedési index az országos értéknél rosszabb, de a járásinál és a vármegyeinél jobb.

2	0-14 évesek		15-64 évesek		65 éven felüliek		Öregedési index
	száma (fő)	aránya	száma (fő)	aránya	száma (fő)	aránya	
Szentmargitfalva	11	12%	64	69,5%	17	18,5%	154,5%
Letenyei járás	1786	12%	9162	63%	3497	24%	195,8%
Zala vármegye	32 697	12,5%	166 417	63,5%	62 689	24%	191,7%
Magyarország	1 393 055	14,5%	6 235 157	65%	1 971 532	20,5%	141,5%

Nemzetiségi és vallási összetétel

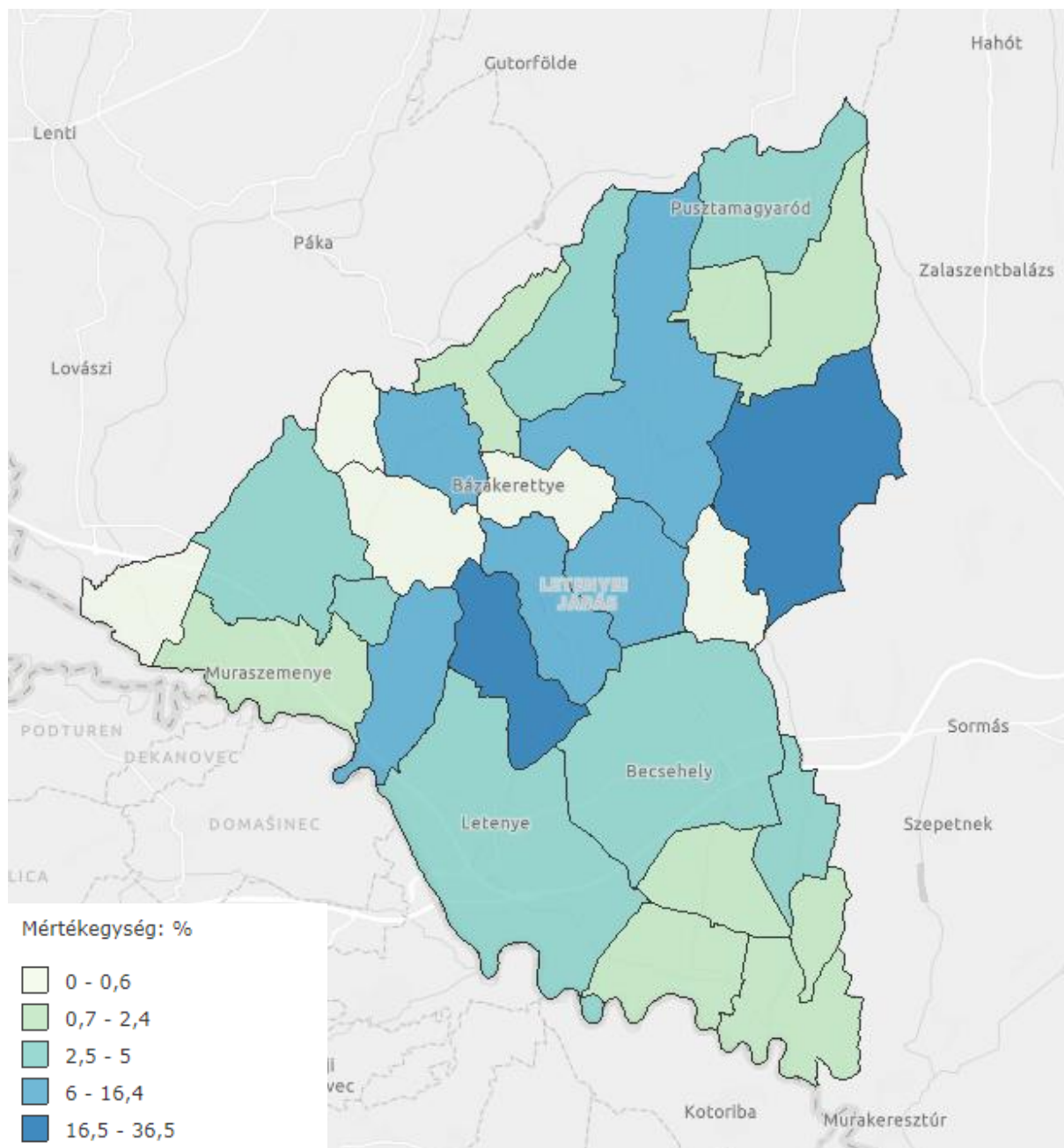
A település lakóinak nemzetiségi kötődését 2022-ben az alábbi táblázat szemlélteti. A nemzetiségi törvény 13 hazai nemzetiséget sorol fel, amelyek mellett más, bevándorolt nemzetiségek is élnek hazánkban. A nemzetiséghez tartozás, az anyanyelv és a családi, baráti körben használt nyelv alapján a legnépesebb hazai nemzetiség a roma. Szentmargitfalván a hazai nemzetiségek közül a roma nemzetiséghez tartozók élnek a településen. Az egyéb, nem hazai nemzetiséghez tartozók aránya 4,3% volt.

Nemzetiségek	Aránya (%) ³
magyar	77,2%
roma	3,3%
egyéb, nem hazai nemzetiség	4,3%
nem kívánt válaszolni, nincs válasz	22,8%

A roma nemzetiséghez tartozók arányát a Letenyei járásban, 2022-ben, statisztikai adatok alapján a következő ábra szemlélteti.

² Szentmargitfalva és a Letenyei járás statisztikai adatai 2022-esek, a vármegyei és országos statisztika adatok 2023. január elsejeiek.

³ Egy személy több nemzetiséghez is tartozhat, ezért az arányok összege meghaladja a 100%-ot.

A roma nemzetiséghez tartozók aránya a Letenyei járásban, 2022-ben.

A lakosság több mint fele (56,5%) nem válaszolt a vallásra vonatkozó kérdésre, ami magasabb az országos átlagnál. A római katolikusok aránya a legmagasabb, őket a vallási közösséghez, felekezethez nem tartozók követik. A válaszadók 10,9%-a nyilatkozott úgy, hogy nem vallásos, ami az országos átlaghoz képest (27%) jóval alacsonyabb.

A település lakóinak vallási összetételét 2022-ben a következő táblázat szemlélteti.

Vallások	Aránya (%)
római katolikus	28,3%
református	3,3%

egyéb vallási közösséghez, felekezethez tartozik	1,1%
vallási közösséghez, felekezethez nem tartozik	10,9%
nem kívánt válaszolni, nincs válasz	56,5%

Képzettség és foglalkoztatottság

Az iskolai végzettség statisztikai adatait 2022-ben a következő táblázat szemlélteti. Látható, hogy míg Zala vármegye adatai az országos értékekkel nagyjából megegyezők (a szakmunkás, szakiskolai végzettségűek aránya egy kicsit magasabb, a diplomások aránya kicsit alacsonyabb az országos értékhez képest), a Letenyei járásban már rosszabbak a statisztikák. Szentmargitfalván nagyon magas a legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya a 15-X éves népességben, közel 50%. Ez a negyedik legmagasabb érték a járásban. A szakmunkás, szakiskolai végzettségűek aránya a 15-X éves népességben 18,5%, ami a legalacsonyabb érték a járásban, illetve alacsonyabb a vizsgált területek értékeinél is. Az érettségizettek aránya a járási értéknél magasabb, megközelíti a vármegyei százalékot. A Letenyei járásban ez a negyedik legmagasabb arány. A diplomások aránya a faluban mindössze 1,4%, ami messze elmarad a vizsgált területek értékeitől, a járásban is ez a legrosszabb arány.

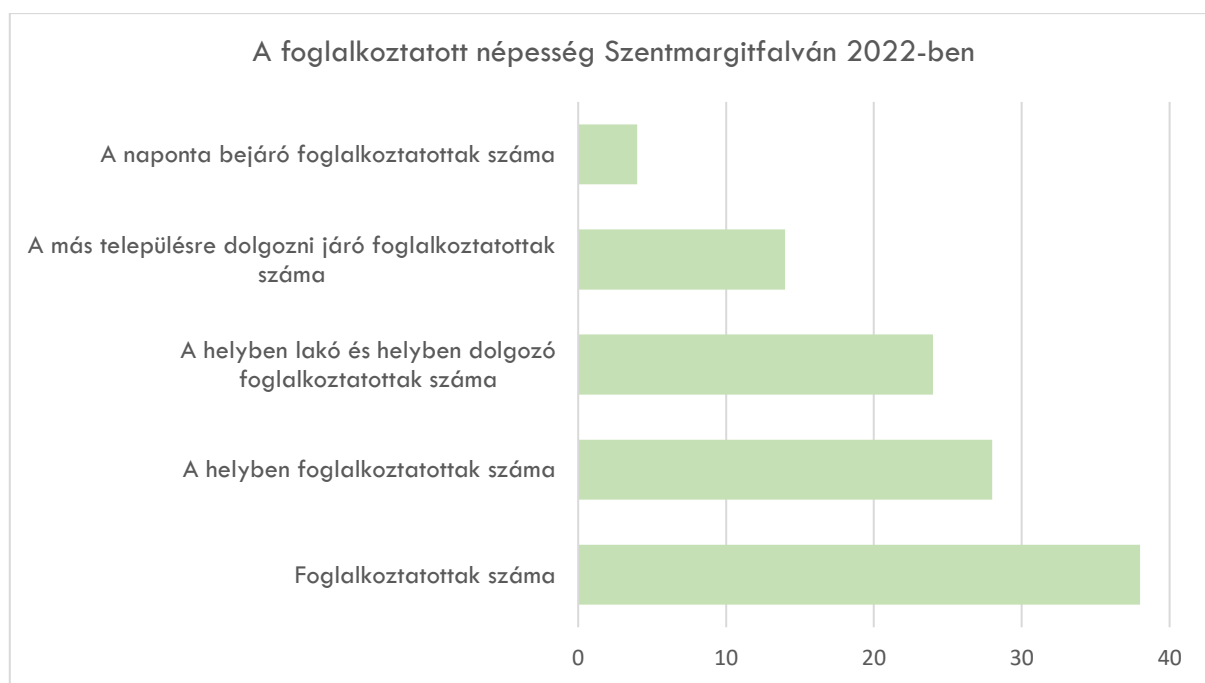
Iskolai végzettség	Szentmargitfalva	Letenyei járás	Zala vármegye	Magyarország
	Arány (%)			
Legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya a 15-X éves népességben	49,4%	35,7%	23,5%	24%
Szakmunkás, szakiskolai végzettségűek aránya a 15-X éves népességben	18,5%	28,5%	25,1%	22%
Érettségizettek aránya a 18-X éves népességben	32,5%	27%	34%	34,1%
Diplomások aránya a 25-X éves népességben	1,4%	10,4%	20,5%	23,3%

Az iskolai végzettség, valamint a foglalkoztatottság és jövedelmi viszonyok között szoros összefüggés van. A gazdasági aktivitáshoz kapcsolódó statisztikai adatokat 2022-ben a következő táblázat szemlélteti. Szentmargitfalván a foglalkoztatottak aránya alacsonyabb, mint a járási, a vármegyei és az országos érték. A munkanélküliek aránya nagyon alacsony, mindössze 1,6%. Az ellátásban részesülő inaktívok, azaz azoknak az aránya, aki az adatfelvétel eszmei időpontjában kereső tevékenységet nem folytattak, ám valamilyen ellátásban (pl. nyugdíj, gyermekgondozási segély) részesültek a járási aránynál valamivel jobb, azonban minden harmadik lakos ebbe a kategóriába tartozik. Eltartottak azok a személyek, akik keresettel, jövedelemmel nem rendelkeznek, és megélhetésükről magánszemély vagy intézmény gondoskodik. Szentmargitfalván az eltartottak aránya a népességben 28,3%, ami magasabb a vizsgált területi egységek értékeihez képest.

Gazdasági aktivitás	Szentmargitfalva	Letenyei járás	Zala vármegye	Magyarország
	Arány (%)			

Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben	57,8%	68,2%	75%	72,3%
Munkanélküliek aránya a 15-64 éves népességben	1,6%	4,4%	3%	3,75%
Ellátásban részesülő inaktívák aránya a 15-X éves népességben	33,3%	35,3%	27,4%	28%
Eltartottak aránya a népességben	28,3%	21,7%	23,9%	24,8%

A foglalkoztatottakkal kapcsolatos további adatokat a következő diagram szemlélteti. 2022-ben a foglalkoztatottak száma a településen 38 fő volt, akiknek közel 63%-a dolgozott helyben, 37%-a más településen. A helyben foglalkoztatottak száma 28 fő volt, azaz 4 fő más településről járt be naponta Szentmargitfalvára dolgozni.

Az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatai alapján 2022-ben 9 fő álláskereső volt Szentmargitfalván, ami a KSH adatainál jóval magasabb arányú munkanélküliséget mutat (14%). A 9 főből 4 fő legfeljebb 8 általános iskolát végzett.

Települési identitást erősítő tényezők

Programok, hagyományőrzés

Szentmargitfalva Község Önkormányzata 8872 Szentmargitfalva, Fő út 14. szám alatt található Művelődési házban látja el közművelődési feladatait.

Az alábbi programok kerültek megtartásra a tavalyi évben:

- Közös faluszépítés, közterek alkalomhoz illő feldíszítése

- Családi és gyereknap
- Idősek napja
- Mikulásvárás
- Húsvéti készülődés
- Kézművesnap két alkalommal; húsvét és karácsony előtt
- Nyugdíjas klub havonta egyszer

Nagyobb rendezvények az alábbiak voltak:

- Szüreti felvonulás és mulatság
- Falunap és búcsú

Szakkörök 2022/2023-ban:

- Vesszőfonó szakkör

Szakkörök 2023/2024-ben:

- Gyertyakészítő szakkör

2024-ben a terveik között szerepel:

- A faluszépítő kör további működése
- Farsang
- Nőnap
- Kézművesnap tartása minden korosztálynak
- Húsvéti készülődés, tojásvadászat
- Falunap és családi nap
- Idősek napja
- Szüreti felvonulás
- Karácsony megünneplése

Civil szervezetek és társulások

Szentmargitfalva az alábbi önkormányzati társulások tagja:

- Muraszemenye, Csörnyeföld, Kerkaszentkirály, Szentmargitfalva Községek Köznevelési Intézményi Társulása
- Dél-Zala Murahíd Letenye Térségi Társulás
- Önkormányzati Társulás a Nyugat-Balaton és Zala folyó medence Nagytérség Települési Szilárdhulladékai Kezelésének Korszerű Megoldására

Szentmargitfalván az alábbi civil szervezetek találhatóak:

- "Az Emberibb Életért" Alapítvány

6. A település humán infrastruktúrája, közszolgáltatások

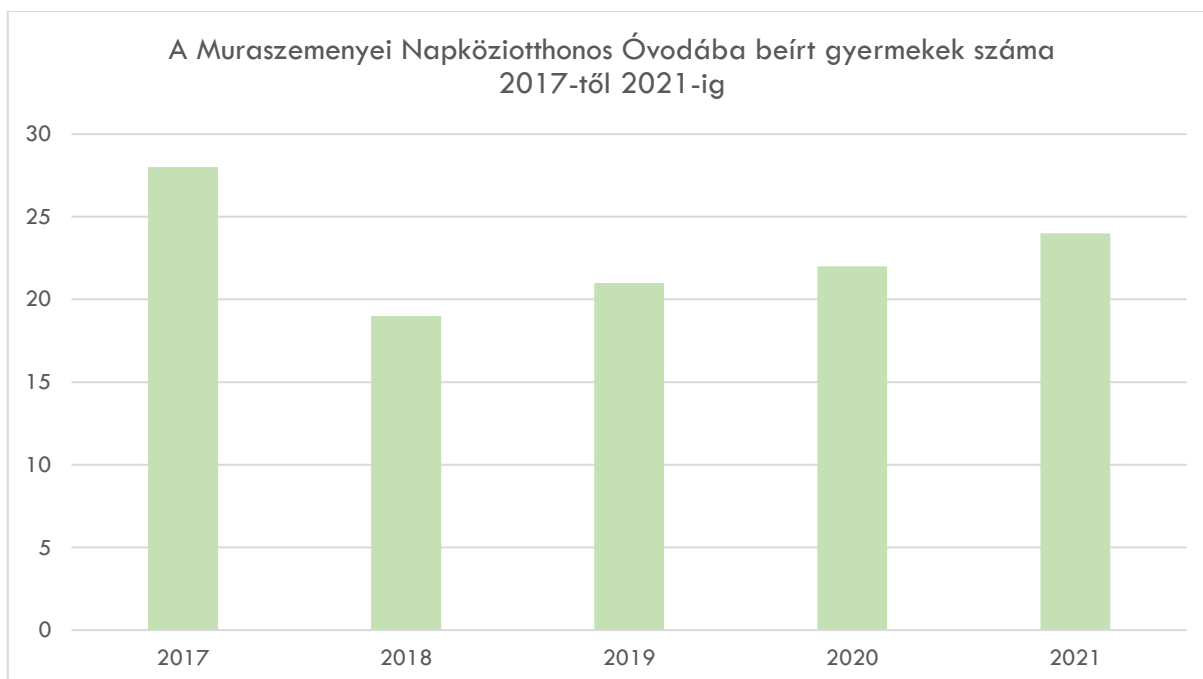
Bölcsőde, óvoda és iskola nincs a településen, e két utóbbi szolgáltatást a gyermekes családok Muraszerenyén vehetik igénybe, így a Muraszemenyén elérhető intézményeket mutatjuk be a következőkben.

Óvoda

A Muraszemenyei Napköziotthonos Óvoda egy vegyes életkorú csoporttal működik. A felvehető maximális gyermeklétszám 25 fő, fenntartói engedéllyel 30 fő. Muraszemenye mellett Csörnyeföld, Kerkaszentkirály és Szentmargitfalva községekről járnak ide, illetve szabad kapacitás terhére más településekről is felvehetők óvodás korú gyermekek.

Az óvodának 4 fő alkalmazottja van: 1 fő igazgató, 2 fő óvodapedagógus, 1 fő dajka.

Az óvodába beírt gyermekek számát 2017-től 2021-ig a következő diagram szemlélteti:

A Muraszemenyei Napköziotthonos Óvodába beírt gyermekek száma 2017-től 2021-ig

2021-ben minden harmadik óvodás gyermek hátrányos helyzetű volt a Muraszemenyei Napköziotthonos Óvodában.

Jelenleg Szentmargitfalva községből az óvodába összesen 1 gyermek jár.

Iskola

A Muraszemenyei Általános Iskola tanulói több településről járnak ide. Az iskolának is helyet adó Muraszemenyéről, továbbá Csörnyeföldről, Kerkaszentkirályról, Murarátkáról és Szentmargitfalváról, valamint Kiscsehiről és Lipeszentadorjánról is.

Az iskola 8 évfolyamos. Az alsó tagozaton és a felső tagozaton 3 napközis csoport és egy tanulószobai csoport segíti a délutáni tanulást. Az intézményben az oktatás két épületben zajlik. A főépületben, ahol 8 tanterem, 1 fejlesztő szoba, 1 szertár, 1 tanári szoba, 2 iroda és 2 zsebongó található. A kisebb épületben található a számítástechnika terem és az ebédlő a melegítő konyhával. Az iskola udvarán a régi iskolaépületben működik az iskolai könyvtár.

A főállású pedagógusok száma 14 fő. Az tanulók létszámát, a más településről bejáró és a hátrányos helyzetű tanulók számát és arányát 2012-től 2021-ig a következő táblázat szemlélteti.

Általános iskolai tanulókkal kapcsolatos statisztikai adatok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Általános iskolai tanulók (fő)	96	88	91	81	85	69	74	76	77	81
Más településről bejáró általános iskolai tanulók (fő)	67	54	54	46	53	43	46	50	51	57
Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya (%)	69,8	61,4	59,3	56,8	62,4	62,3	62,2	65,8	66,2	70,4
Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (fő)	54	53	43	38	46	38	33	20	19	20
Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók aránya (%)	56,3	60,2	47,3	46,9	54,1	55,1	44,6	26,3	24,7	24,7

A diákok létszáma 2017-ben volt a legalacsonyabb a vizsgált időszakban, ekkor 69 fő járt a Muraszemenyei Általános Iskolába. Azóta növekedés figyelhető meg, 2021-ben a számuk 81 főre emelkedett. A más településről bejáró tanulók aránya a tíz évet figyelembe véve átlagosan 64%, tehát a diákok több mint fele más településről jár be a muraszemenyei iskolába. A hátrányos helyzetű tanulók aránya 2012 és 2018 között nagyon magas volt, 2013-ban 60,2%. Jelenleg minden negyedik diák hátrányos helyzetű, ami bár a korábbi éveket tekintve pozitív változást mutat, továbbra is rossz arány, ami megoldandó feladat.

Szentmargitfalván az alacsony lakosságszám ellenére is volt az elmúlt időszakban védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú, pedig a településen a családsegítő és a védőnő az átlagnál gyakrabban felkereste és segítette a rászoruló családot. 2022-ben 4 veszélyeztetett kiskorú volt a faluban.

Hátrányos helyzet Szentmargitfalva településen 2022. december 31. napig 2 fő részére került megállapításra, halmozottan hátrányos helyzet megállapítására nem került sor.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénybevétele csökkenő tendenciát mutatott, majd fokozatos emelkedés látszik. 2022-ben rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 8 gyermek

részesült, közülük senki sem volt nagykorú. A településen egyre kevesebb gyermek születik, az emelkedő létszám a faluba költözött családok kiskorú gyermekeiből ered.

Minden gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyermek számára ingyenes étkezés biztosított az iskolában és óvodában, valamint a 3 vagy annál több gyermeket nevelő családok kedvezményesen vehetik igénybe az óvodai és iskolai étkezést.

Egészségügyi ellátás

Szentmargitfalva község helyben nem rendelkezik egészségügyi ellátással foglalkozó intézménnyel, a háziorvosi, gyermekorvosi ellátást Dr. Bussay Dorottya Ágnes végzi Muraszemenyén. A háziorvosi ellátás nem működik megfelelően, a háziorvos távolléte esetén helyettesítése nehezen megoldott. A háziorvoshoz való eljutásban a község falugondnoki szolgálata segíti a betegeket. Gyermekorvosi ellátást Letenye városban dr. Nagy Márton is ellát, valamint Becsehely községben Dr. Gyetvai Andrea gyermekorvoshoz is viszik gyermekeiket szülei.

A védőnő Muraszemenyén fogadja a kismamákat, anyukákat, babákat, kisgyermeket. Itt végzi a kötelező vizsgálatokat.

Ügyeleti ellátás 2023-tól Nagykanizsán van, a központi hívószámon:1830-on elérhető.

Fogászati ellátást Letenye Egészségügyi Központban vehetnek igénybe a lakosok.

Szakellátás a településhez legközelebb eső városokban történik:

- Egészségügyi Központ Letenye
- Dr. Hetés Ferenc Rendelőintézet Lenti
- Kanizsai Dorottya Kórház és Rendelőintézet Nagykanizsa

Szentmargitfalván gyógyszerár nem működik.

Szociális szolgáltatások

Szentmargitfalva Község Önkormányzat Képviselő-testületének 6/2021. (VII. 16.) önkormányzati rendelete szól a szociális ellátásokról és gyermekjóléti alapellátásokról, amely rendeletben meghatározott szabályok alapján a következő pénzbeli és természetbeni szociális ellátások állapíthatók meg:

- Pénzben, havi rendszerességgel nyújtható szociális ellátások:

- lakhatási támogatás
- ápolási díj
- gyógyszer-támogatás

- Pénzben vagy természetben nyújtható rendkívüli települési támogatások:

- eseti támogatás
- időszaki támogatás
- rendkívüli gyógyszer-támogatás
- temetési támogatás

- Természetbeni szociális ellátások:

- köztemetés
- méltányossági tűzifa támogatás

- Pénzben és természetben biztosított gyermekjóléti ellátások:

- óvodakezdési és iskolakezdési támogatás
- rendkívüli gyermekvédelmi támogatás
- intézményi gyermekétkeztetés
- szünidei gyermekétkeztetés

- A személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatások:

- falugondnoki szolgáltatás
- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- családsegítés

- Személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások:

Az önkormányzat a gyermekjóléti szolgáltatást Bázakerettye Község Önkormányzata Család- és Gyermekjóléti Szolgálat közreműködésével biztosítja. A szolgáltatás igénybevételének feltételeit, eseteit és módját Bázakerettye Község Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátásokról és a gyermekjóléti alapellátásokról szóló önkormányzati rendelete tartalmazza.

Az önkormányzatok a települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez. Szentmargitfalva Község Önkormányzata lakhatási támogatást biztosít a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez, így különösen a villanyáram-, a vízfogyasztás, és a szemétszállítás díjhoz, illetve tüzelőanyag költségeihez. A lakhatási támogatás havi összege 5.000 - 10. 000,- Ft között állapítható meg. 2022. évben az önkormányzat 5 háztartást részesített lakhatási támogatásban.

A házi segítségnyújtás és szociális étkezés alapszolgáltatást Szentmargitfalva Község Önkormányzata biztosítja az érintettek részére. A szakképzett házigondozó, Fekete Tímea főállásban látja el a gondozási feladatokat. A szolgáltatás hétvégén nem elérhető. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás is bevezetésre került. Az ételeket falugondnoki autóval szállítják nap mint nap a szociális étkezőkhöz.

Év	65 év feletti állandó népesség száma (fő)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (fő)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (fő)
2017	21	7	5
2018	22	7	5
2019	21	7	5

2020	21	6	3
2021	17	6	2
2022	17	6	2

A családsegítés és gyermekjóléti feladatellátást a törvényi kötelezettségnek eleget téve, önálló feladatellátás keretében 2016. január 1. naptól a Közös Önkormányzati Hivatal székhelytelepülése, Bázakerettye valósítja meg. A Családsegítő - és Gyermekjóléti Szolgálat 2 fővel működik és 9 településen látja el feladatait. Horváth Miklósné családsegítő által ellátott községek: Bázakerettye, Kiscsehi, Lasztonya, Lispeszentadorján és Maróc. Punakné Imre Mária családsegítő által ellátott községek: Csörnyeföld, Muraszemenye, Kerkaszentkirály és Szentmargitfalva.

Egyéb humán infrastruktúra

A Művelődési házban található a Könyvtár. A településen mobil postaszolgálat érhető el.

Katolikus kápolna és a Faluház

Esélyegyenlőség biztosítása

Szentmargitfalva 2024-2028 időszakra szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programmal rendelkezik. Hat célcsoport esetében (romák és/vagy mélyszegénységben élők, gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők és a több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások) történt a problémák beazonosítása és tartalmazza a fejlesztési lehetőségek meghatározását.

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<ul style="list-style-type: none"> - Társadalmi együttélés problémája - Számítástechnikai, informatikai eszközök hiánya - Lakhatási és szociális problémák 	<ul style="list-style-type: none"> - Társadalmi együttélés elősegítése - Informatikai eszközök és számítástechnikai eszközök beszerzése - Lakóházak állapotának javítása, közművesítés elősegítése, lakhatási támogatások bővítése
Gyermekek	<ul style="list-style-type: none"> - Helyben tartott gyermekprogramok hiánya 	<ul style="list-style-type: none"> - Gyermekprogramok szervezése
Idősek	<ul style="list-style-type: none"> - Jelzőrendszeres házi segítségnyújtást kevesen igényelték - Informatikai jártasság hiánya - Elmagányosodás 	<ul style="list-style-type: none"> - Jelzőrendszeres házi segítségnyújtási szolgáltatás népszerűsítése - Idősek informatikai ismereteinek bővítése, - Aktív életre történő figyelemfelhívás, programok szervezése, bűnmegelőzéssel kapcsolatos tájékoztató programok szervezése
Nők	<ul style="list-style-type: none"> - Bölcsőde hiánya, részmunkaidős foglalkozások hiánya - Szűrővizsgálatokon való részvételi arány alacsony, egészségtelen életmód 	<ul style="list-style-type: none"> - Bölcsőde létrehozása, részmunkaidős munkalehetőségek biztosítása - Egészséges életmódra, életvezetési technikára való tanítás, szűrővizsgálatokon való részvételre ösztönző programok szervezése
Fogyatékkal élők	<ul style="list-style-type: none"> - Utak, járdák elhasználódottak 	<ul style="list-style-type: none"> - Utak, járdák javítása
Település szintű megállapítás	<ul style="list-style-type: none"> - Utak, járdák elhasználódottak 	<ul style="list-style-type: none"> - Utak, járdák javítása

7. A település gazdasága

Szentmargitfalva Községben rendkívül kevés álláslehetőség nyílik az emberek számára. A térség természeti adottságaiból adódóan Szentmargitfalván a jellemző gazdálkodási tevékenység a szántóföldi növénytermesztés, a kertgazdálkodás és gyümölcsstermesztés.

A munkavállalók nagy része a közeli kisvárosokban helyezkednek el. A kistelepülési álláskeresőket rendkívül hátrányos helyzetbe kerülnek a bejárás költségei miatt. A közlekedés Szentmargitfalván rendkívül rossznak mondható, kevés autóbusz közlekedik a községben.

A községben élő munkanélküliek a Nyugat-dunántúli Regionális Munkaügyi Központ Letenyei Kirendeltségével tartják a kapcsolatot, onnan kapják meg a szükséges információkat a munkalehetőségekről, képzésekről.

A községben élő aktív korú, képzetlen munkavállalók a helyi közmunkaprogramban tudnak első sorban elhelyezkedni. Közfoglalkoztatási programokat indított Szentmargitfalva Község Önkormányzata mellett a Zalaerdő Zrt. - Letenyei Kirendeltsége, a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, mely programokban a helyi álláskeresőket el tudtak helyezni.

Az önkormányzat polgármestere és képviselői igyekeznek minél több országos közfoglalkoztatási programban részt venni, ezzel is esélyt nyújtani az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők, és tartós munkanélküliek elhelyezkedésére. A Start mezőgazdasági program sikeresnek bizonyult, 2018 évtől a közfoglalkoztatottak száma 12 főre gyarapodott. Ebben a mezőgazdasági programban ráépülő stratégiát folytatnak, az elhelyezkedés lehetősége folyamatos a településen élők számára. A közfoglalkoztatottak száma 2022-ben is 12 fő volt, 2024-ben azonban csak 7 fő.

A korábbi éven megtermelt zöldségek mellett olajtök termesztéssel is foglalkozott az önkormányzat. A fejlesztés a mezőgazdasági programban folyamatos, gyümölcsfákat ültettek az üres önkormányzati területekre.

2019-ben a működő egyéni vállalkozók szám 2, a működő társas vállalkozások száma 1 db volt a településen. 2011-től, a 2016-os kisebbségi visszavétel számítását emelkedett, majd 2019-et követően csökkent a mezőgazdasági regisztrált vállalkozások aránya. 2019-ben 80% volt, 2022-ben már csak 38,5%. Az iparban, építőiparban 2013-tól nem volt regisztrált vállalkozás egészen 2021-ig, amikor 11,1%-ot, majd 2022-ben 15,4%-ot tett ki. 2020-ban 3, majd 2022-ben már 6 regisztrált vállalkozás volt a szolgáltatásokban.

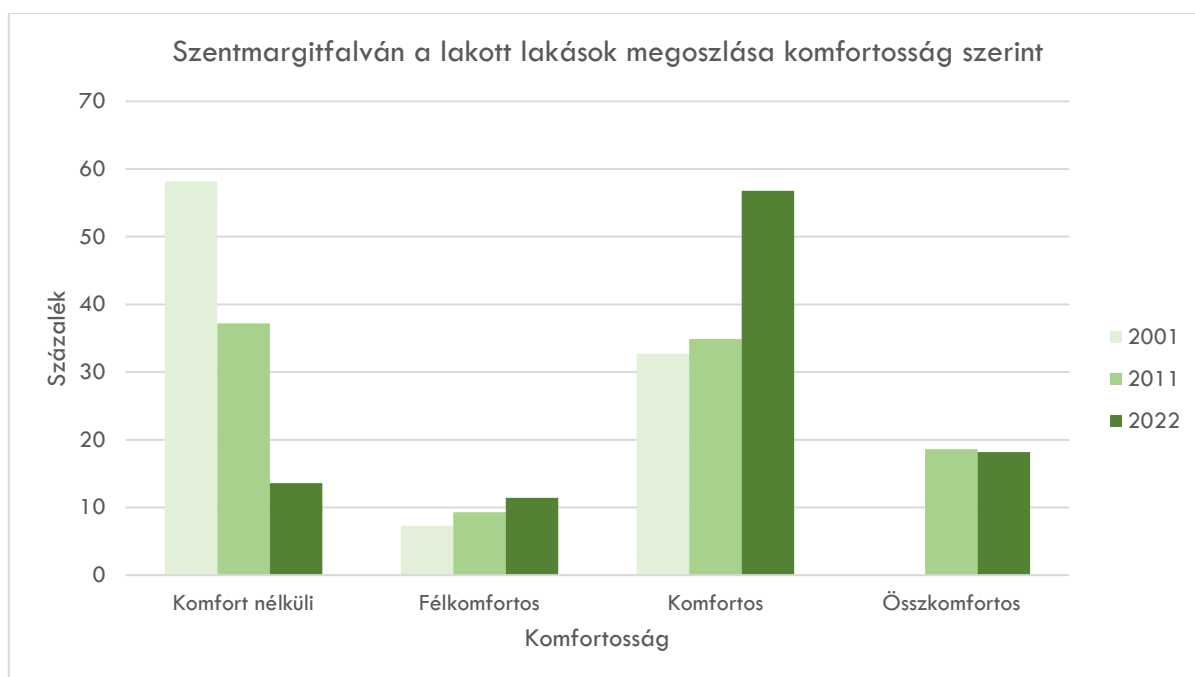
Gazdasági ágak	Működő vállalkozások száma 2020-ban
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (TEÁOR08: A)	1
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység (TEÁOR08: M)	2
Egyéb szolgáltatás (TEÁOR08: S)	1

Ingyatlanpiaci viszonyok

Szentmargitfalva lakásállománya 2022-ben 65 db volt. Az ingatlanok száma csökkent, 8 épülettel lett kevesebb 2011-hez képest. A 100 lakásra jutó lakónépesség száma 2011-ben és 2022-ben is 133,9 volt, melynek oka, hogy a lakónépesség és az ingatlanok száma is csökkent.

2022-ben a 65 db lakásból 44 db volt lakott, 21 db, azaz az ingatlanok 32%-a (közel minden harmadik) lakatlan volt. A lakott lakások 2,3%-a egyszobás, 31,8%-a kétszobás, 18,2%-a háromszobás és 47,7%-a négy- vagy több szobával rendelkező volt.

Szentmargitfalván a lakott lakások megoszlását komfortosság szerint 2001-ben, 2011-ben és 2022-ben a következő diagram szemlélteti.

A komfort nélküli lakott lakások aránya nagyon magas volt még 2011-ben is. Az ingatlanok több mint fele nem felelt meg a félkomfortos lakás követelményeinek. Félkomfortos az a lakás, mely legalább egy 12 m²-t meghaladó alapterületű lakószobával és főzőhellyel, továbbá fürdőhellyel vagy WC-vel, valamint legalább villany- és vízellátással, és egyedi fűtési móddal rendelkezik.

2022-re jelentősen lecsökkent a komfort nélküli lakások aránya és nagymértékben emelkedett a komfortos lakásoké, valamint megjelentek az összkomfortos lakások is, melyek 2001-ben még nem voltak a településen.

A 44 lakásból 33-ban van fürdőszoba és 38-ban van vízöblítéses WC a 2022-es statisztika szerint.

A lakott lakások építési időszak szerinti számát a következő táblázat szemlélteti:

Építési időszak	Lakások száma (db)
1919 előtt épült	4
1919-1945 között épült	15
1946-1960 között épült	17

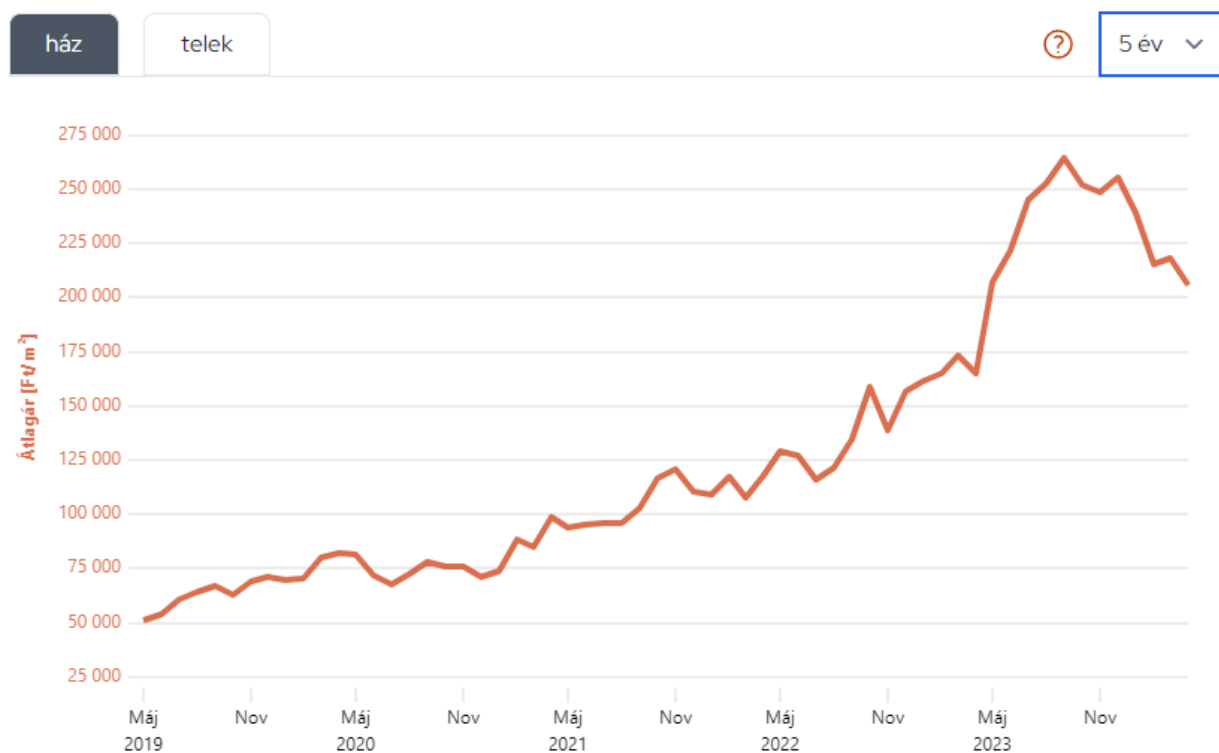
1961-1980 között épült	8
1981-2000 között épült	0
2001-2010 között épült	0
2010 után épült	0

A lakott lakások közül 39-ben (88,6%) van vezetékes víz és 36-ban (81,8) van meleg folyóvíz.

Szentmargitfalva település nem rendelkezik sem bérlakás, sem pedig szociális lakás állománnyal.

A házak átlagos négyzetméterárát az elmúlt 5 évben a következő diagram szemlélteti. A grafikonon látható átlagos négyzetméterárakat Szentmargitfalván és annak 10 km-es környékén hirdetett nem újépítésű ingatlanokból számították ki. 2024 áprilisában a családi házak átlagos négyzetméterára 205 721 Ft/m² volt a településen.

Átlagos négyzetméterár Szentmargitfalván

8. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

Az önkormányzatok helyzete, feladatrendszere, belső működése az elmúlt években megváltozott. Számos feladat, hatáskör került más szintre, a közigazgatás rendszerébe bekerültek a járáások, az oktatás szervezésébe a Klebelsberg Kunó Intézményfenntartó Központ (KLIK). Azonban ez közel sem jelenti azt, hogy az önkormányzatoknak kevesebb feladata lenne, hanem más jellegű, a helyi, települési feladatok és az ehhez kapcsolódó központi elképzelések végrehajtása és ennek megszervezése került előtérbe.

A képviselő-testület az önkormányzat 2024. évi költségvetését **56 900 000,- Ft bevétellel és 56 900 000,- Ft kiadással**, ezen belül

a) bevételeit:

- aa) 49 541 878 Ft költségvetési bevétellel
- ab) 7 358 122 Ft finanszírozási bevétellel,

b) kiadásait:

- ba) 55 698 537 Ft költségvetési kiadással, ezen belül
- bb) 27 176 732 Ft személyi juttatással,
- bc) 2 796 855 Ft munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adóval,
- bd) 17 370 353 Ft dologi kiadással
- be) 1 000 000 Ft ellátottak pénzbeli juttatásaival
- bf) 325 218 Ft egyéb működési célú kiadással,
- bg) 6 234 019 Ft beruházási célú kiadással,
- bh) 289 222 Ft felújítási célú kiadással,
- bi) 506 138 Ft tartalékkal, illetve
- bj) 1 201 463 Ft finanszírozási kiadással

állapítja meg.

A 2023. évi pénzmaradvány összege 7 358 122,- Ft.

Szentmargitfalva Község Önkormányzata 2024. évi beruházási kiadásainak előirányzatát feladatonként a következő táblázat szemlélteti:

Beruházás megnevezése	Teljes költség (Ft)	Felhasználás 2023. XII.31-ig	2024. évi előirányzat
START mezőgazdasági közmunkaprogram keretében motoros fűkasza beszerzés	199 390	-	199 390
START mezőgazdasági közmunkaprogram keretében búvárszivattyú beszerzés	44 450	-	44 450
START mezőgazdasági közmunkaprogram keretében talicska beszerzés (3db)	95 250	-	95 250
START mezőgazdasági közmunkaprogram keretében kapa nyéllal beszerzés (7 db)	22 225	-	22 225

Településterv elkészítése	5 715 000	-	5 715 000
Napelemes lámpák beszerzése köztemetőbe	500 000	-	500 000
Vízmű építmények létesítése	120 924	10 597	110 327
Vízmű tárgyi eszközök beszerzése	47 377	-	47 377
Összesen:	6 744 616	10 597	6 734 019

Szentmargitfalva Község Önkormányzata 2024. évi felújítási kiadásainak előirányzatát felújításonként a következő táblázat szemlélteti:

Beruházás megnevezése	Teljes költség (Ft)
Vízmű egyéb építmények felújítása	289 222
Összesen:	289 222

Szentmargitfalva Község Önkormányzata 2024. évi költségvetési évet követő 3 év tervezett bevételeit és kiadásait a következő táblázatok szemléltetik:

Sorszám	Bevételi jogcím	2025. év	2026. év	2027. év
1.	Önkormányzat működési támogatásai	32 000 000	33 000 000	33 800 000
2.	Működési célú támogatások államháztartáson belülről	17 000 000	18 000 000	19 000 000
3.	Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről	2 500 000	3 200 000	5 000 000
4.	Közhatalmi bevételek (4.1.+4.2.+4.3.+4.4.+4.5+4.6)	410 000	610 000	1 010 000
4.1.	Építményadó			
4.2.	Magánszemélyek kommunális adója			
4.3.	Iparűzési adó	400 000	600 000	1 000 000
4.4.	Talajterhelési díj			
4.5.	Egyéb áruhasználati és szolgáltatási adók			
4.6.	Egyéb közhatalmi bevételek	10 000	10 000	10 000
5.	Működési bevételek	600 000	680 000	750 000
6.	Felhalmozási bevételek			
7.	Működési célú átvett pénzeszközök			
8.	Felhalmozási célú átvett pénzeszközök			

9.	Költségvetési bevételek összesen: (1+...+8)	52 510 000	55 490 000	59 560 000
10.	Finanszírozási bevételek összesen:	5 000 000	5 500 000	6 200 000
11.	Költségvetési és finanszírozási bevételek összesen: (9+10)	57 510 000	60 990 000	65 760 000

Sorszám	Kiadási jogcímek	2025. év	2026. év	2027. év
1.	Működési költségvetés kiadásai	50 000 000	51 000 000	52 000 000
2.	Felhalmozási költségvetés kiadásai (2.1.+2.2.+2.3.)	6 210 000	8 640 000	12 310 000
2.1.	Beruházások	6 210 000	8 640 000	500 000
2.2.	Felújítások			11 810 000
2.3.	Egyéb felhalmozási kiadások			
3.	Költségvetési kiadások összesen: (1+2)	56 210 000	59 640 000	64 310 000
4.	Finanszírozási kiadások összesen:	1 300 000	1 350 000	1 450 000
5.	Kiadások összesen: (3+4)	57 510 000	60 990 000	65 760 000

Az Önkormányzat pénzügyi, likviditási helyzetét jellemzi, hogy az állami normatíva, illetve a helyi adók, és a helyiségek bérbeadásából származó helyi bevételek szűkösen elegendők a mindennapi működésre, ugyanakkor fejlesztésre költeni kizárólag a pályázati pénzek lehívásából lehet.

Gazdaságfejlesztési tevékenység

Szentmargitfalva Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a 2019-2024. évekre a következő általános fejlesztési elképzeléseket határozta meg.

Fejlesztési elképzelések

A./ Infrastruktúra

- Utak, járdák korszerűsítése
- Közvilágítás bővítése, korszerűsítése
- Külterületi utak rendbetétele
- Csapadékvízvezető árokrendszer karbantartása, fejlesztése
- Térfigyelő kamerarendszer bővítése, korszerűsítése

B./ Környezetvédelem

- parlagfűirtás, általános gyommentesítés
- szelektív hulladékgyűjtés népszerűsítése

C./ Oktatás, művelődés, turizmus

- Tehetséges, szociálisan rászorult tanulók támogatása (Bursa)
- Ünnepek megtartása, színvonalának, az azon való résztvevők számának növelése
- Megyei Könyvtári ellátásban való részvétel megtartása
- Turizmusfejlesztés

D./ Szociális és egészségügyi ellátás

- Jelenlegi szociális és egészségügyi rendszer fenntartása (társulás, ill. vállalkozási szerződés alapján)
- Szociálisan rászorult személyek támogatása (idős, magányos, beteg emberek támogatása)
- Kötelező és ajánlott szűrővizsgálatok népszerűsítése

E./ Közbiztonság

- Jó együttműködés fenntartása a rendőrséggel
- Közterületek, rendezvények rendjének megőrzése

F./ Civil szervezetek

- Közös rendezvények szervezése, a könyvtári szolgáltatások megyei könyvtár segítségével történő népszerűsítése
- Lakosok aktív közreműködésének kérése rendezvények lebonyolításánál

G./ Fejlesztések, energetikai korszerűsítés

- Kultúrház felújítása, energetikai korszerűsítése, tetőcsere
- Teakonyha kialakítása
- Pihenőpark korszerűsítése

Munkahelyteremtés

- Új vállalkozások elindításának, letelepedésének elősegítése

Településfejlesztési politika

- Információs és köszöntő táblák kihelyezésének folytatása

Pénzügyi és adópolitika

- Dologi kiadások csökkentése
- Évente fejlesztési, beruházási tartalék képzése
- Adónemek felülvizsgálata
- Pályázatokhoz szükséges önerőalap biztosítása
- Folyamatos pályázati lehetőségek kihasználása

Közzolgáltatás

A közigazgatás megfelelő színvonalának biztosítása érdekében szükséges:

- ügyfélbarát önkormányzati szolgáltatói tevékenység fenntartása
- az elektronikus ügyintézés használatának népszerűsítése
- a közigazgatás tárgyi feltételeinek javítása
- esélyegyenlőség biztosítása

Közfoglalkoztatás

Szentmargitfalva Községben csökkent a közfoglalkoztatottak létszáma. Az önkormányzat polgármestere és képviselői igyekeznek minél több országos közfoglalkoztatási programban részt venni, ezzel is esélyt nyújtani az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők és tartós munkanélküliek elhelyezkedésére.

Az önkormányzat 2024. évi foglalkoztatotti létszáma 10 fő, melyből 7 fő volt közfoglalkoztatott.

Önkormányzati vagyon

Az Önkormányzat vagyona forgalomképtelen vagyonból, korlátozottan forgalomképes vagyonból és üzleti (korábban: forgalomképes) vagyonból áll.

A forgalomképtelen törzsvagyon körébe tartozó főbb ingatlanok többek között a közterületek, utak, buszváró, árok. Korlátozottan forgalomképes törzsvagyon körébe tartozó főbb vagyonelemek közé tartoznak pl. a Kultúrház, erdő.

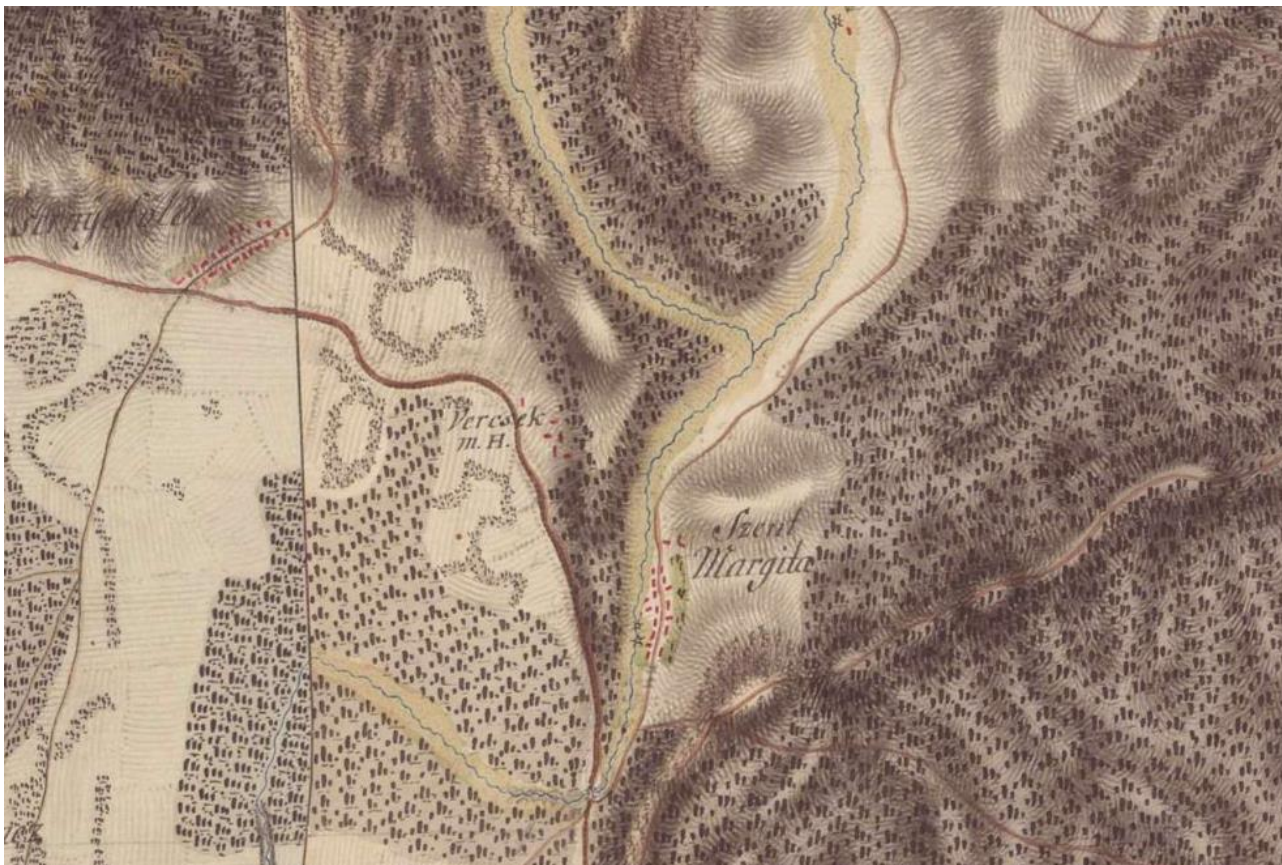
Üzemeltetésre átadott vagyon az ivóvíz-rendszer.

A vagyon vagyonelem szerinti megoszlása kedvezőtlen, mert nagyon nagy a forgalom-képtelen, illetve a korlátozottan forgalomképes vagyon aránya.

9. Településrendezési, településszerkezeti vizsgálat

A hatályos településrendezési eszközöket 2007-ben a Tér 4 Építész Kft. készítette. A településrendezési, településszerkezeti vizsgálat a hatályos településrendezési tervben szereplő területfelhasználásokat veszi alapul.

Az első katonai felmérés a Szentadorjáni-patak keleti oldalán, a Kiscsehibe vezető út mentén jelöli az egykori települést. A település beépített magja egy észak-dél irányú utcaként jelenik meg, a beépített területtől keletre mezőgazdasági területek, melyeket erdők ölelnek körül.

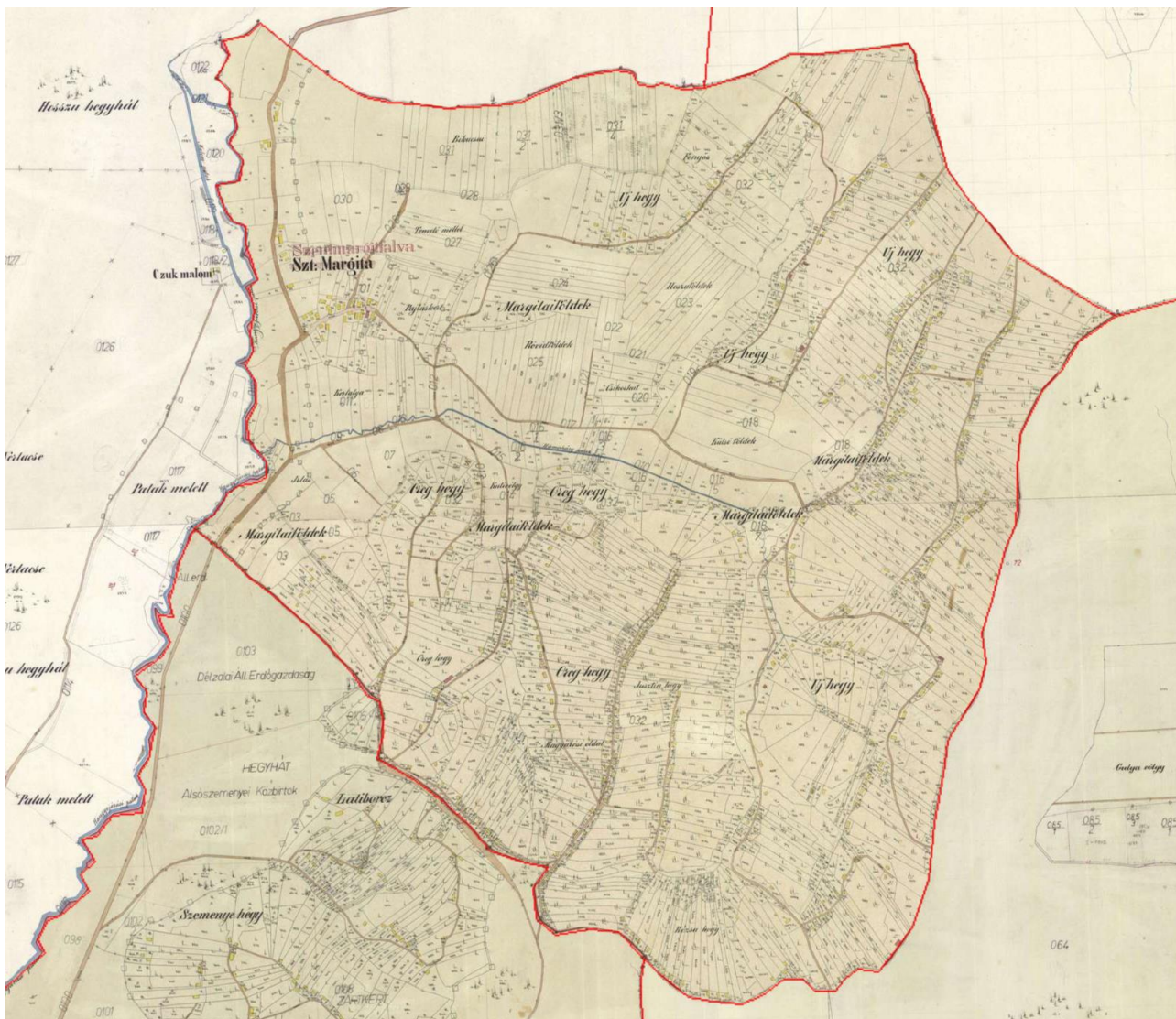
Első katonai felmérés térképe (1782-1785)

Az első katonai felméréshez képest a következő térképi állapot, a második katonai felmérés szerint a beépített terület keleti irányban kibővült, a település erre terjeszkedett, a településmag ide helyeződött át. A Kiscsehibe vezető út mentén néhány porta, például egy malom (Csuli malma) jelenik meg ezen a térképen, az itteni beépítések sem tűntek el teljesen. A környező hegyoldalakon a szőlőművelés megfigyelhető.

Második katonai felmérés térképe (1819-1869)

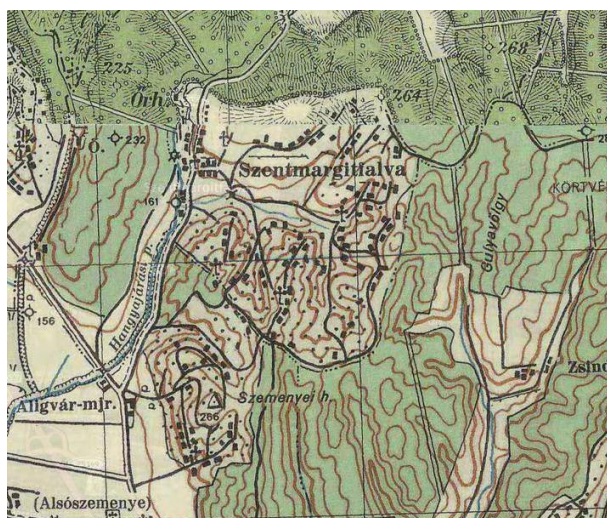
Az 1864-es kataszteri térképen már a telekstruktúra is megfigyelhető, a térkép részletezettségének köszönhetően. A második katonai felméréshez hasonlóan ezen is az épületek zöme a kelet-nyugat irányú völgyben található, az utcára merőleges gerincű hosszházak voltak jellemzőek ekkor. A lakóépületek mögött gazdasági épületek helyezkedtek el. Megfigyelhető már ezen a térképen a mai temető helye is, csak ekkor még kisebb telken terült el. A település közigazgatási határa ekkor a Szentadorjáni-patakig húzódott, a mai Béke utca területe Csörnyeföld településhez tartozott, ami ekkor még beépítetlen terület volt. Míg a település központja kicsi volt, a településen lévő szőlőművelésű területek szinte a teljes külterületet kítették (Új hegy, Öreg hegy, Jusztin hegy). Minden telken gazdasági épület állt.

Szentmargitfalva település területe az 1864-es kataszteri térképen (forrás: maps.arcanum.com)

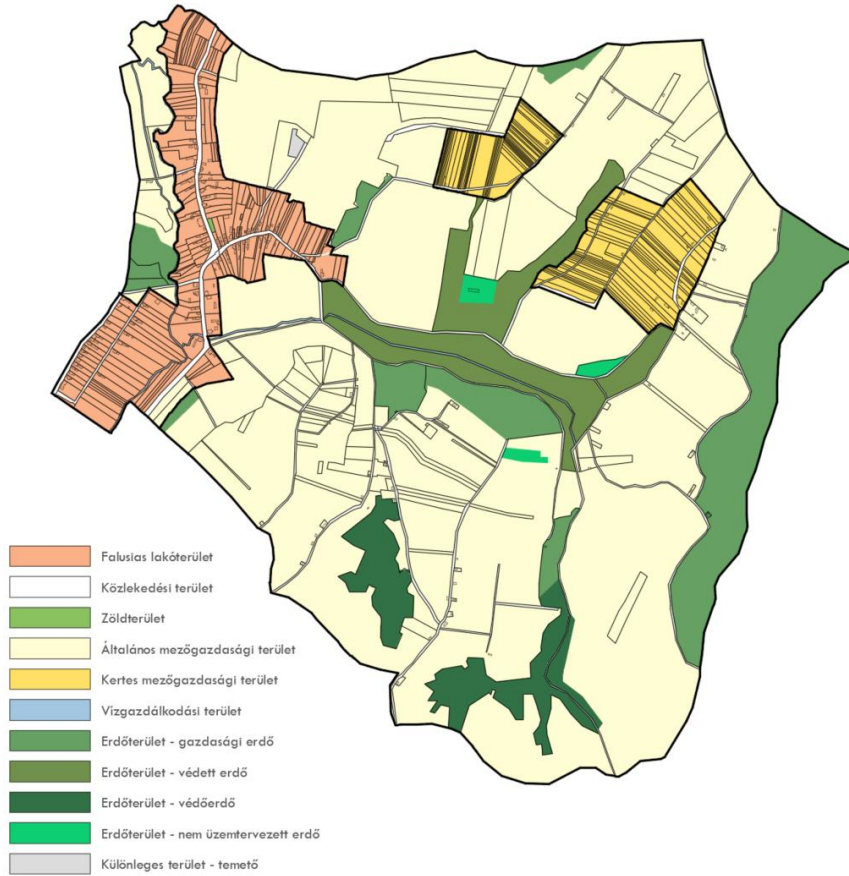
A kataszteri térkép és az 1941-es katonai térkép között jelentős változás nincs. A Béke utca területe ebben az időszakban kezd beépülni, a 20. század második felében, kicsit elkülönülve, leszakadva a település ősi magjától.

A szőlőművelésű területek és ingatlanjai itt is karakteresen megjelennek.

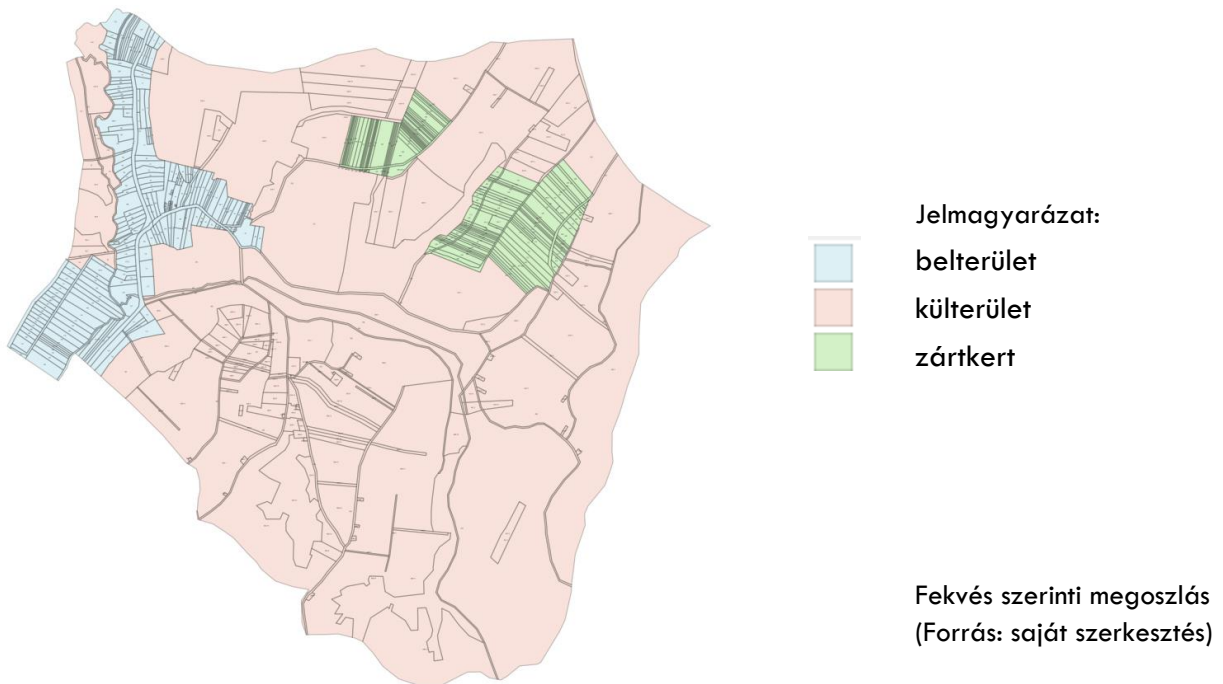

Szentmargitfalva település területe az 1941-es katonai térképen (forrás: maps.arcanum.com)

A hatályos településszerkezeti terv a fekvést figyelembe véve a belterületen falusias lakóterületet és zöldterületet jelöl, a zártkerti fekvésben kertés mezőgazdasági területet, a külterületen általános mezőgazdasági és erdőterületeket (gazdasági, védett, védőerdő) vegyesen, valamint különleges területként a temető telkét.

hatályos területfelhasználás a hatályos településszerkezeti terv alapján (forrás: saját szerkesztés)

Falusias lakóterület

A település belterülete néhány telek kivételével falusias lakóterületként szabályozott.

A településszerkezeti terv a belterület déli részén, az út keleti oldalán lévő két telket általános mezőgazdasági területként jelöli, azonban a szabályozási terv itt is falusias lakóterületet jelöl.

A település ősi magja, az Ady utca nyugati része sűrűen beépült, a keleti néhány telek beépítetlen. A Fő utca központhoz közeli, déli szakasza is beépült, az északabbi, utcával párhuzamos telkek sok esetben beépítetlenek.

A belterület dél-nyugati részén található két Béke utca közül a nyugati beépült, a keletebbi esetében van néhány beépítetlen telek a patak mellett. A patak keleti oldala is beépítetlen az út mentén.

Különleges temető terület

Az Ady utcától északra, mezőgazdasági területek közé ékelődve helyezkedik el a temető területe, mely beépítésre szánt különleges területként szabályozott a hatályos településszerkezeti tervben.

A temetőhöz vezető út mentén a csertölgyekből és kocsánytalan tölgyekből áll fasor egyedi tájértékként van nyilvántartva.

Zöldterület

Az Ady és Fő utca találkozásánál, a Fő utca keleti oldalán lévő 27/2 hrsz.-ú területen - mely az egykori bolt szomszédságában található - zöldterületet jelöl a hatályos településszerkezeti és szabályozási terv. A zöldterület közterületként is használt, egy fából készült Szent Margit szobor és világháborús emlékmű található itt.

Zöldterület a központban

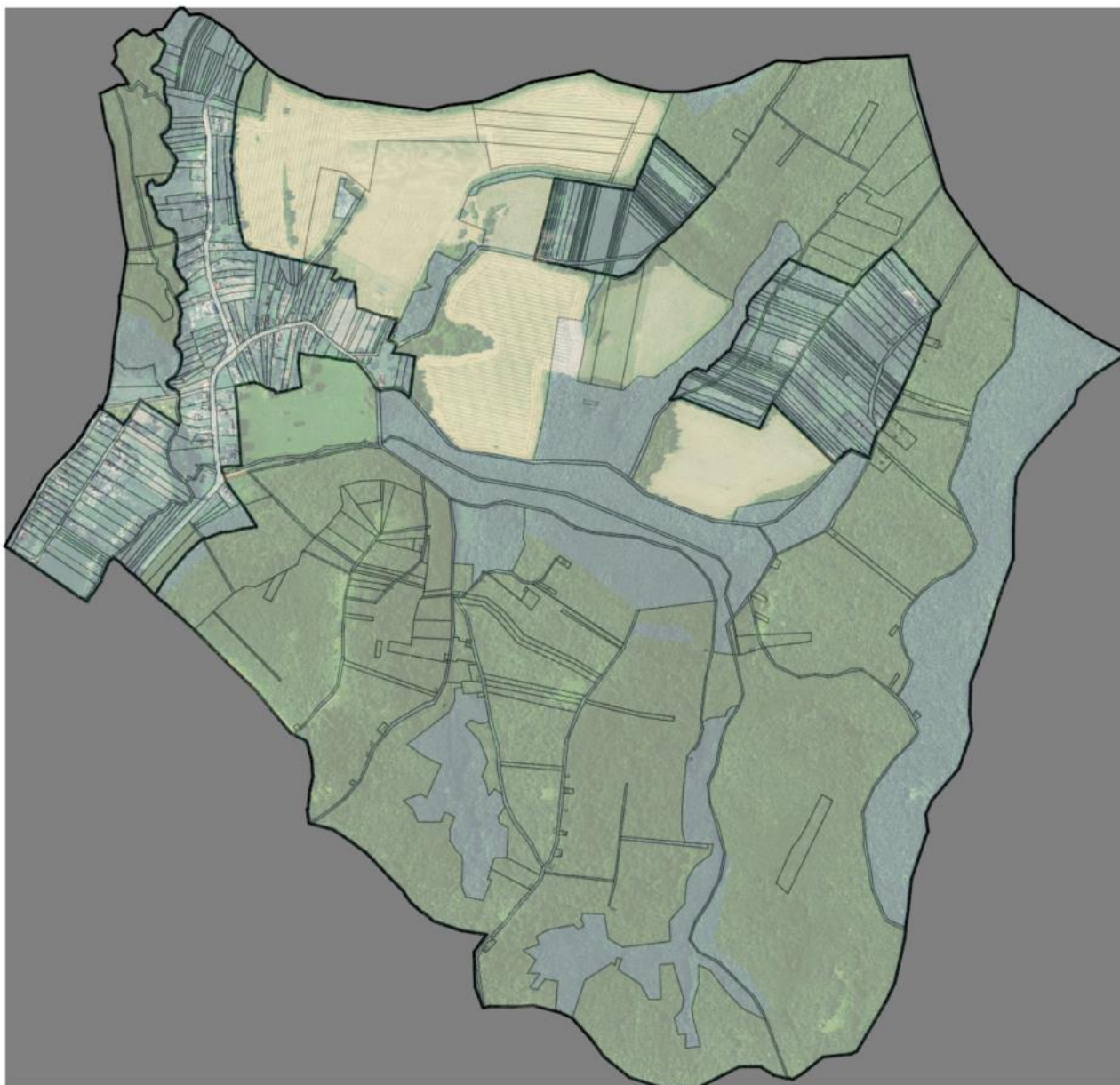
Erdőterület (védett, védő, nem üzemtervezett és gazdasági)

A külterületeken 4 féle erdő területet különböztet meg a hatályos terv, gazdasági, védett, védő és nem üzemtervezett erdőt. Védett erdő a Hegyi-patak két oldalán, védőerdő ettől délre található, gazdasági erdőterület elszórtan, a belterülettől nyugatra, a pataktól délre a védett erdő mellett, valamint a közigazgatási határ keleti szélé mentén az egykori szőlőművelésű területeken. Nem üzemtervezett erdőként jelölt néhány kisebb folt.

Általános mezőgazdasági terület

A Hegyi-patak mentén jelölt erdőterületek és a két zártkerti folt kivételével a külterületeken általános mezőgazdasági területet szabályoz a hatályos terv. A Hegyi-pataktól északra lévő mezőgazdasági területek a valóságban is mezőgazdasági művelésűek, azonban a pataktól délre lévő rész - mely a 19. században még szőlőművelésű terület volt, gazdasági épületekkel – már beerdősödött, a telekstruktúra is ennek megfelelően átalakult, a kisparcellás telekszerkezet már nem jellemző.

általános mezőgazdasági területek a hatályos településszerkezeti terv alapján (forrás: saját szerkesztés)

Kertes mezőgazdasági terület

kertes mezőgazdasági területek a hatályos településszerkezeti terv alapján (forrás: saját szerkesztés)

A fekvés szerint zártkertként nyilvántartott tömbök területét a hatályos településszerkezeti terv kertes mezőgazdasági területként szabályozza. Ezen a területen a kisparcellás telekstruktúra még fennmaradt, néhány gazdasági épület is található, bár a szőlőművelés már szinte teljesen megszűnt.

Vízgyűjtési terület

Vízgyűjtési területként szabályozott a Szentadorjáni-patak, a Hegyi-patak és az ezekhez kapcsolódó külön helyrajzi számon nyilvántartott árkok területe.

10. Az épített környezet és az építészeti örökség vizsgálata

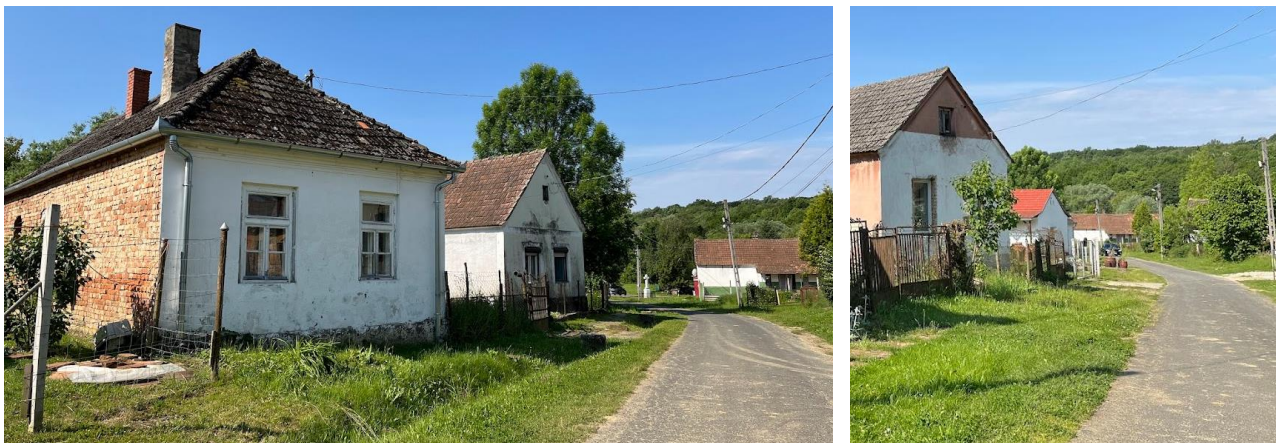
10.1. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA

Ahogy a településrendezési, településszerkezeti vizsgálatból is kiderült a település kialakulásának története, folyamata, eszerint vizsgáljuk meg az épített környezet tekintetében is a falut. A két legrégebben beépült utca a Kelet-Nyugat irányú Ady utca, valamint az Észak-Dél irányú Fő utca.

Ady utca látképe keleti irányból fotózva

A település szerkezete őrzi az egyutcás faluszerkezet jellemzőit az Ady utca esetében. Az Ady utcára Észak-Dél irányú hosszúkás telkek fűződnek fel, jellemzően, utcára merőlegesen kialakított tetőgerincű hosszúházakkal beépítve. A későbbiekben megjelent, kialakult Fő utca telekszerkezete már nem annyira szabályos, mint az Ady utcáé, az utca nyugati oldalán lévő telkek méretét a mögöttük húzó Szentadorjáni-patak határozza meg, a keleti oldal telkeit pedig a domboldal korlátozza.

Ady utca déli oldalán beépítése

Ady utca északi oldala

Az Ady utca lakóépületei hosszázás, egyszerű alaprajzú épületek. A lakóépület mögött, legtöbbször azzal egybeépítve található a gazdasági épület. A lakóépületek udvar felőli oldalán kódisállás, vagy csak egy kisebb keresztzárny található a bejárattal. A lakóépületekre fésűs beépítési mód jellemző, az utcára merőleges hosszázak, jellemzően hasonló, néhány méteres előkerttel alakultak ki. A házak között kevés felújított van, sok esetben az épületek az eredeti állapotukat őrzik. Csak 1-2 hajlított ház, vagy kockaház található az utcában.

A beépítési mód az Ady utcában oldalhatáron álló, néhány telek esetében fordult elő korábban, hogy mindkét, utcára merőleges telekhatár mentén épült ház, de ezek közül az egyik már elbontásra került.

település központja, Fő utca északi irányból fotózva

A Fő utcának a központhoz közeli szakasza sűrűbben beépített, ezen a területen az épületállomány nem olyan egységes, mint az Ady utcában. A Fő utcában megjelennek a kockaházak, hajlított házak, nagyobb épülettömegek. Jellemző az utcával párhuzamos épülettömeg. Ezt sok esetben a terepviszonyok és a telek mérete, alakja is indokolja.

Fő utcai lakóépületek

Fő utcai lakóépületek

A központban található a polgármesteri hivatal épülete, mely szintén egy nagyobb tömegű épület, utcával párhuzamos tetőgerinccel. A hivatal épülete mellett található egy kápolna, melynek külső megjelenése nem tükrözi a funkciót.

kápolna és a hivatal épülete a Fő utcában

A Fő utcában is jellemzően oldalhatáros beépítés van, az épületek az északi oldalhatáron állnak. Néhány szélesebb telek esetében fordul elő szabadon álló beépítési mód. A nagyobb telekméretek miatt az utca beépítése főként az északi szakaszon meglehetősen hézagossá válik.